

Списание за екология и горско стопанство

ГОРА

4/2010

3,00 лв.

STIHL®
www.stihl.bg

9 770861 757009

Лесовъд на годината -
инж. Мико Павлов

www.gorabg-magazine.info

Храсторезите STIHL - идеални за професионална употреба в гората

Храсторезите на STIHL се спрavят безпроблемно не само с отстраняване на храсти покрай пътища и по склонове и с прочистяване на просеки от нежелана растителност, но и с обусловената от терена трудна работа по отглеждане на

млади насаждения и горски култури. А с окомплектованите с циркулярен диск модели можете да отрежете и млади гръвчета или клони с диаметър до 7 см. Висококачествена техника, ниско тегло, ергономична конструкция и обширна га-

ма от режещи инструменти - това са само част от отличителните белези на храсторезите STIHL, които ги правят незаменими помощници в горското стопанство. Ще ги намерите при дилърите на STIHL в цялата страна, от които мо-

жете да закупите и промоционалните пакети за моторни коси STIHL с 8 ключени в тях комплект от 2 бр. соларни лампи* STIHL, 1 л моторно масло STIHL и консумативи според модела.

* до изчерпване на количествата

Горолюбие

Отмина и тази юбилейна Седмица на гората. Отново, както и при миналодошната, актуалният въпрос на журналистите бе за заменките в горите и кой ще носи наказателна отговорност.

Отново приносът на лесовъдите, както в 105-годишната им борба с ерозията, така и през тези 85 години Седмица на гората, не бе припомнен или изтъкнат. Особено в национален машаб. Регионалните дирекции по горите и средствата за масова информация традиционно проведоха своите разнобразни инициативи. В хиляди детски сърца бяха посети семена на горолюбие, хиляди сърдечки фиданки поеха към нов живот.

Най-позитивното бе, че все повече граждани желаят да засадят фиданка в земята българска, все повече са и теми, които участват в кампанията за защита на гората от бракониерски посегателства и неправомерна сеч. С една дума - делникът на лесовъда все повече е приобщаван към изискванията на гражданското общество.

Остава за бъдещето на гората благоприятно да се реши и другият актуален въпрос днес - с новия Закон за горите. Закон, който да бъде, както и друг път сме подчертавали, в полза на гората, а не на властимащите, какъвто бе примерът с предишния. А законотворци га бъдат всички истински професионалисти.

Главен редактор:
инж. БОРИС ГОСПОДИНОВ
boris@iag.bg
bbgospod@yahoo.com

Редактори:
СВЕТЛАНА БЪНЗАРОВА
banzarova@abv.bg

ЮЛИЯ СЪБЧЕВА
yulia_sabcheva@abv.bg
(водещ на броя)

Технически редактор:
инж. ВАНИЯ КИСЬОВА-ИЛИЕВА
vankisisiova@abv.bg

Предпечат:
ТЕМЕНУЖКА МАРКОВА
nushkamarkova@abv.bg

Фоторепортър:
ЙОРДАН ДАМЯНОВ
jordan.damianov@abv.bg

Адрес на редакцията:

София 1303, ул. „Антим I“ №17,
тел.: 988-86-42;
тел./факс: 988-04-15.
<http://www.gorabg-magazine.info>
E-mail: gora@iag.bg
БИС ТТВББГ22
IBAN BG39 TTBB 9400 3121 0404 50
СЖ „Експресбанк“ АД, клон София.
Печатни коли 4. Формат 1/8 от 60/90.
Броят е подписан за печат на
26.04.2010 г. Индекс 20346.
Годишен абонамент - 30.00 лева.
Отделен брой - 3.00 лева.
Омпечатано - „Фатум“ ООД

Подробна информация за дейността на Изпълнителната агенция по горите може да намерите на Интернет адрес www.iag.bg

В борд

Седмица на гората 2010

2-15

Почит към лесовъдската всеотдайност

15

Към по-доброто разбиране на природата -
Международна изложба „Природа, лов, риболов“

19

Изложенията „Техномебел“ и „ТехноФорест“
представят всичко за сектора

21

Лесозащита: Здравословното състояние на горите

24

Информация

25

Имена от историята на горите:
Дългът на горския стражар

27

Конкурс за разказ: „Така си беше“: Сърцето на гората

28

Нови книги

На корицата

Снимка Йордан ДАМЯНОВ

CONTENTS

- 2-15 Forest week 2010
- 15 Respect to the foresters' devotion
- 16 For better understanding of the nature - International Exhibition „Nature, Hunting Fishing“
- 19 The Exhibitions „Technomebel“ and „Technoforest“ present everything about the forest sector
- 21 Forest protection: Forest state of health
- 24 Information
- 25 Names from the forest history: The forest-guard duty
- 27 Short story competition „This is how it was“: The heart of the forest
- 28 New books

Седмица на гората 2010 година

6 – 12 април

Гората утре – наша грижа днес

Празникът на гората отбелаяз 85 години от своето начало. Регламентиран със Закона за горите от 1925 г., той се зачева най-напред от ентузиазма на учители и ученици. Но много скоро, дото още на следващата година, хиляди българи - войници, интелигенция, граждани и селяни поемат с фиданка в ръка към голините около населените места. А голите бащи по онова време са били на всяка крачка. Независимо че вече второ десетилетие държавата целенасочено организира служби из страната за организирана борба с пороите и ерозията (нейното начало се поставя през 1905 г.), силите само на лесовъдите и горските работници не достигат. Населението поема идеята за преобразяването на България и още през 1934 г. празникът от Ден на залесяването се превръща в Седмица на гората, проведена от 15 до 22 април. Лесовъдите са изпълнили своята мисия - да приобщят населението към усилията за опазване и умножаване на горите. А и нещо повече - през 1940 г. Седмицата е открита официално на 1 април и закрита чак на 14-ти. Дори представители на обществеността припомнят идеята, лансирана още през 1911 г., да се провеждат седмици на залесяването два пъти годишно - и през есента.

Последвалата Втора световна война и след това коренни промени в България прекъсват тази традицията в живота на страната,

Послание към всички,

но я оставят в сърцата на хората. През 1956 г. Седмицата отново е възобновена, като се регламентира да бъде винаги през първата цяла седмица на април. Започналите масови залесявания далеч надхвърлят седемте дена. За около три десетилетия те стават приоритет на националната политика и на практика всеки гражданин на страната допълва с фиданка зелената огърлица на България.

За да отчетем през тазгодишната Седмица на гората, че залесените български земи са 3 749 129 ха, което е 90.7 на сто от площта на целия горски фонд, че дървесината в горите възлиза на 591 000 000 м³ (при три пъти по-малко през 1942 г.), а годишният прираст - на 14 119 000 м³. Това ни дава възможност да ползваме не по 10 м³ в минута (което според Световния фонд за дивата природа (WWF) е загуба), а по 20-25 м³, което според лесовъдството е необходимо, за да расте гората оптимално и здравословно.

Още редица позитивни неща, свързани с дейността на горската система, бяха представени на пресконференцията на 6 април при откриването на Седмицата на гората в Международния панаир в Пловдив. Но дали за това, че за първи път официалното честване на празника не бе в София, столичните и националните медии така и не информираха България, че започва Седмицата. Националната телевизия във вечерната си емисия

показва кадри само с темата за заменките на гори отново с предъвквания коментар кой ще носи отговорност за тези престъпления с държавния горски фонд. А именно БНТ1 две години поред печелеше наградата на горското ведомство за най-добра медийна изява.

Пловдивските средства за масова информация отсрамиха столичните си колеги, дори директно в ефир бяхаха коментирани актуални въпроси за горите, свързани на най-вече с реформите.

Но всърдани от контекста останаха цифри, от които могат да се направят някои изводи. По лесоустройствените проекти от горите на България през 2009 г. трябва да се отсекат 8 143 086 м³ стояща дървесина. От всички видове по собственост гори са отсечени 5 460 000 м³, като от държавния горски фонд при предвидени 4 488 793 са добити 3 271 301 м³. Явно кризата в пазара на дървесина е повлияла, но въпреки това ИАГ е дала за 2009 г. 112 390 947 лв. приходи, при планирани

„Хубава си, моя горо“ изправи на крака участниците в тържеството по случай 85 години Седмица на гората

Най-дългоочакваният миг бе връчването на наградите. На трибуната (отляво надясно): министър Мирослав Найденов, Веселин Николов, инж. Петър Абрашев, Милен Петров, док. Иван Палигоров, инж. Иван Павлов, инж. Михаил Михайлов, инж. Марко Марков, инж. Мико Павлов и инж. Пламен Пюков

които миеят и обичат гората

113 000 000 лева. В същото време е изразходвала 70 787 291 лв., при разчетени 102 052 883 лева. Какво показва това? Че горският отрасъл дори и в условия на криза има възможности и резерви не само да оцелява, но и да подпомага държавния бюджет, защото работи като система, координираща и допълваща дейността на своите предприятия. Те, от своя страна, са създадени да стопанисват поверените им територии и някои от тях - около 30 на сто, са с повече екологични и охранителни функции, отколкото с икономически.

След реформата през 1999 г. силата на отрасъла бе снижена както в приходната, така и в разходната част. Стопанска дейност, заедно със специалисти, горски работници и милиарди левове активи, бе отдълена. Едно от последствията от тогавашната реформа бяха над милион и половина горски площи, засегнати от пожари и довели в някои райони на България до екологична катастрофа. Но от тогава на нито една пресконференция по повод на Седмица на гората никой не попута защо до 1999 г. в горите на България не се допускаха пожари. Защо със Закона за горите от 1997 г. държавата обезсила сама себе си?

На тържеството в Пловдив най-коментираните теми бяха предстоящата реформа в горите и новият Закон за горите. И списъкът с предвидените за закриване

горски и ловни стопанства. И дали желанието за реформи не е по-скоро субективно виждане, отколкото обективна необходимост, съобразена със специфичността на системата. Разбра се, че с реформирането на горския отрасъл няма да се избързва, както и с преструктурирането на стопанствата.

„С новия Закон за горите ще се създаде силен независим горски инспекторат“ - заяви на пресконференцията министърът на земеделието и храните г-р Мирослав Найденов. Инспекторатът ще има много големи правомощия и ще бъде на пряко подчинение на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите. С промените се цели да се пресече незаконният добив на дървесина. „Незаконният добив е най-големият бич в горите след замените и застрояването им“ - обяви министър Найденов. Той допълни, че новият закон ще защитава не само горите, но и биоразнообразието. По закона се работи усилено, нанасят се корекции и към юни се очаква да бъде одобрен от Народното събрание. Зам.-изпълнителният директор инж. Пенчо Дерменджиев разясни защо през 2010 г. ще се залесят само 13 000 дка нови гори. От една страна, това е свързано с ограничаване на разходите, от друга - с необходимостта повече усилия да се влагат в отглеждането на създаваните гори. Средната възраст на горите в страната е 51 години, което предполага преバイждането на

Министър Найденов, инж. Валентина Маринова и инж. Мико Павлов засаждат ела в парковото пространство на Пловдивския панаир

Неповторимата Николина Чакърдъкова украси със своите песни празника на гората

85 години Седмица на гората

С „Добре дошли в Карлово“ гецата от града посрещнаха гостите от страната

повече отгледни мероприятия. През миналата 2009 г. са залесени 38 168 декара.

Журналистите бяха запознани с цялостното състояние на горския сектор и извършеното през м.г. в областта на стопанисването, ползването, охраната, лесозащитата, ловното стопанство, международната дейност от г-р инж. Любчо Тричков - началник на отдел в ИАГ.

Зам.-министърът на земеделието и храните доц. г-р Георги Костов допълни, че трябва да се използват за залесяване и европейските средства по Програмата за развитие на селските райони. За целта има предвидени над 70 млн. лева. Очаква се през май отново да бъдат отворени горските мерки за набиране на проекти. Общо по Програмата са подадени 61 проекта в горските мерки, от които по 33 има вече подписани договори на стойност 3.5 млн. лева.

По време на пресконференцията бяха представени и резултатите за 2009 г. по линия на организирания ловен туризъм. Ловували са 5092 ловци, а общият обем приходи на държавните ловни стопанства е над 2 500 000 евро.

Тържеството по случай Седмицата се състоя в зала „България“ на Конгресния център на панаира. Министър Найденов поздрави присъстващите ръководители и служители от Изпълнителната агенция по горите и нейните поделения (*словото публикуваме отделно*).

Поздравителни адреси бяха поднесени от името на Парламентарната комисия по земеделие и гори, Лесотехническия университет, Националното ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“, Сдружението на практикуващите лесовъди и горски предприемачи „Булпрофор“, горските синдикални организации към КНСБ и КТ „Подкрепа“.

Министър Найденов и доц. г-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, връчиха почетните знаци на ведомството и на съюза, както и грамоти и парични награди на отличените лесовъди и горски стражари.

Званието „Лесовъд на годината“ за 2009 бе присъдено на инж. Мико Павлов - директор на ДГС - Карлово. Като подгласници бяха наградени инж. Марко Марков - гл. експерт в РДГ - Стара Загора, инж. Михаил Михайлов - зам.-директор на РДГ - Сливен, и инж. Пламен Пуюков - директор на ДАС „Сатовча“.

Призът „За цялостен лесовъдски принос“ получи инж. Иван Павлов - директор на ДГС - Харманли.

В наградяването за най-добър служител по опазване на горите първото място бе отредено за горския стражар от РДГ - Ловеч, Христо Христов. Втори и трети станаха съответно горските стражари от РДГ - Русе, Милен Петров и от РДГ - Стара Загора, Веселин Николов.

Наградата за медиен принос към горската тема за

Участници в тържествата в Карлово

„Гората утре - наша грижа днес“

СЛОВО на министъра на земеделието и храните г-р Мирослав НАЙДЕНОВ при откриването на Седмицата на гората

Започва седмицата, в която по традиция отбеляваме празника на всички лесовъди, на всички, ангажирани със съхранението на българската гора. На тези, които миеят за нея и я обичат. Със своята 85-годишна история Седмицата на гората е празник на всички нас, защото горите на България се възприемат от българското общество като част от националното богатство и идентичност. В отговор на обществените очаквания ние правим необходимото това богатство да се управлява професионално от стабилен горски сектор, да бъде ефективно стопанисвано и умножавано за следващите поколения. Този приоритет е и в основата на новия Закон за горите, който обръща внимание на многофункционалното стопанисване и използване на горите и горския фонд. Това е в отговор на екологичните, икономическите и социалните предизвикателства на ХХI век, на европейското членство на страната ни и на съвременните пазарни взаимоотношения. Промените ще доведат до децентрализация на системата, ще се повишават персоналните права и отговорности, за да се даде възможност за изява на добrite професионалисти.

Използвам случая да изкажа благодарността на цялото българско общество към лесовъдската колегия за това, което е създадено и се създава, за ежедневните усилия то да бъде съхранявано и умножавано с увереност, че и занапред ще се полагат необходимите грижи за подобряване на състоянието на гората.

Неслучайно е избрано мотото на Седмицата на гората „Гората утре - наша грижа днес“, защото на всички е ясно, че резултатите от дейността на служителите по горите се виждат след време, а отговорното отношение на обществото към този природен ресурс ще го съхрани за идните поколения.

С направените промени в Закона за лова и опазване на дивеча се отстрани монополизирането на тази дейност. От 2009 г. се стартира с конкурса, с които се предоставя стопанисването и ползването на дивеча в държавните дивечовъдни участъци, обхващащи около 4 процента от ловностопанска територия на страната. Вярваме, че с публично-частното партньорство ще се увеличат и дивечовъдните ресурси на България.

В бъдеще ние сме длъжни да съхраним положения опит, добрите традиции, които са се утвърдили в многогодишната история на горското стопанство, като в същото време можем да заимстваме добрите практики на европейските ни партньори. Днес, във века на глобализацията, значението на българската гора излиза от националната рамка и се възприема със своята европейска и световна значимост.

Пред каквито и трудности да сме изправени в работата си, аз съм убеден, че ние трябва да отстояваме принципите на единна национална политика, която да защитава горското богатство на България. Всички ние, които осъзнаваме, че опазването на гората е необходимо условие за нашия пълноценен живот, трябва да бъдем по-бдителни към тези, които дързват да я унищожават за лично благодеенствие. Хилядолетната българска гора със своето разнообразие и красота е безценен природен дар, който ще съхраним за идните поколения единствено ако сме отговорни в действията си за нейното опазване.

Честит празник!

втори път през последните няколко години бе дадена на журналистката от в. „Труд“ Румяна Пенкова. Председателят на ФСОГСДП инж. Петър Абрашев връчи на инж. Марко Марков и наградата на федерацията „За активна синдикална дейност и социално партньорство“.

Зам.-министърът доц. Георги Костов дава сертификати за внедрени системи за управление на качеството по стандарт ISO9001 2008 на директорите на ДГС - Селище, инж. Иван Бояджиев и на ДГС - Гърмен, инж. Велизар Чолаков.

За празничното настроение на присъстващите в зала допринесоха със своя талант и оригиналност детска група „Омайниче“, Димитър Туджаров - Шкумбата и Николина Чакъръкова, която изправи горските на крака с кръшни хора.

По традиция на празника бе залесено сърво - кавказка ела, в градинката пред Конгресния център от министър Найденов с помощта на главния секретар на ИАГ инж. Валентина Маринова.

На 7 април в местността Паниците край Калофер бе открит мемориален паметник на Петър Манџуков, първият ученик и продължител на делото на Феликс Вожли. С това символично бе отбелъзана 105-годишнината от организираната борба с ерозията в България. Инициативата за поставянето на подобни паметни знаци бе подета преди три години от Съюза на лесовъдите в България. Целта е българската общественост да научава кой, кога и как е създавал нови гори и лесопаркове, укромявал порои, паднал жертва в името на опазването на гората. Регионалният съвет на Съюза в РДГ - Пловдив, с председател инж. Никола Каварджиков, при пълното съдействие на ръководството на дирекцията и перфектното изпълнение от страна на ДГС - Карлово, с директор инж. Мико Павлов, поставил на видно място образа на този наш изявлен лесовъд и калоритен българин. Изработването на паметника е дело на каменоделеца Ангел Николов. На откриването присъства и племенникът на Петър Манџуков Георги Койчев, който предостави на редакцията на сп. „Гора“ ценни архивни материали за своя роднина. В проучването, което инж. Каварджиков и „Гора“ предприемат, предстои да се изцирят наследниците на братата на Петър - Спас Манџуков, за да се съживят още спомени за живота на лесовъда.

Тържеството се състои същия ден в Младежкия център на Карлово. Всяка година учениците и децата от училищата и детските градини на града участват в организирания от Горското стопанство и Общината конкурс за детската рисунка. И действително творбите на малите таланти стават все по-съдържателни, красави и оригинални, а в Карлово израства поколение, възпитано в обич към гората. Тази година, заради домакинството на града на част от националната програма за Седмицата, стените на залата бяха буквально покрити с пъстроцветни рисунки и декорирани платна, а витрините - с фигури, изработени от детското въображение. На екран се прожектираше филм за горите и дейността на лесовъдите от този край. Дечица от детските градини пяха песни, рецитираха стихове, играха хора. Наградите допълниха празничната атмосфера. Разбира се, бяха залесени и сървчета пред Младежкия център.

В отбелъзването на Седмицата на гората в Пловдив, Карлово и Калофер участваха народните представители Николай Петков, Атанас Камбитов и Антоний Йорданов, зам.-областният управител на Пловдивска област Розалин Петков, кметовете на Карлово Найден Найденов и на Калофер София Димитрова.

(Продължава на стр. 14)

85 години Седмица на гората

Залесяване на Витиня

На 9 април представители от Изпълнителната агенция по горите участваха в залесяване на територията на ДЛС „Витиня“ - м. Витиня.

Инж. Димитър Бърдаров - началник на отдел „Залесяване и защита срещу ерозия“ в ИАГ извърши подробен инструктаж преди залесяването (сн. 1). После всички се заловиха за работа и бързо засадиха подготвената площ от 2 гка, оголена след леболом, с фиданки от бук и явор (сн. 2 и 3).

На втория обект, край административната сграда на стопанството, участниците показаха умения в залесяването на смърч и създадоха прекрасна зелена алея (сн. 4).

Снимки Йордан ДАМЯНОВ

„Гората утре - наша грижа днес“

ВАРНА

И тази година лесовъдите от Варна отбелаяха погобаващо Седмицата на гората. В деня на официалното откриване на празника - 6 април, членовете на Клуба на лесовъда от Регионалната дирекция по горите залесиха символичното поредно 130-то дърво в Юбилейната гора край мемориала, създаден през 2005 г. при отбележването на 125-годишнината на горската служба във Варненския регион (сн. 1).

На 7 април лесовъдите ветерани се събраха в м. Горска барака край ДГС - Старо Оряхово, да отбележат своята юбилейна гвадесета среща от създаването на дружеството (сн. 2). На 8 април празникът отново премина със залесяване на нови горски площи от лесовъди от Дирекцията и ДГС - Варна, и отбележване на 85 години Седмица на гората и 105 години организирана борба с ерозията в България (сн. 3).

В своето обръщение инж. Никола Симеонов, директор на РДГ - Варна, подчертва, че вече 130 години варненската лесовъдска колегия осъществява управлението и контрола на горите в региона. И през 2009 г. дейността на РДГ е планирана и организирана съгласно утвърдените приоритети за устойчиво развитие и многофункционално управление и ползване на горския фонд, съгласно европейските стандарти и крите-

рии. Благодарение на общите усилия и действия с местните органи на държавната власт, неправител-

ствени организации, медии и граждани горите в региона се съхраняват и опазват от посегателства.

БУРГАС

на програма и бяха подготвили изложба на рисунки, посветени на гората. Най-добре представилите се малчугани бяха наградени с грамоти от инж. Румен Желев.

На тържеството присъстваха кметът на община Бургас Димитър Николов, ръководителите на РДВР, РИОСВ, РС „ПАБ“ и представители на Областната управа.

Лесовъдската колегия посети моносспектакъла „Гласове“ на актьора Стоян Памуков от Драматичния театър „Адриана Будевска“ - Бургас, по произведения на Николай Хайтов.

В залата на Регионалната дирекция беше проведена среща с ветераните лесовъди от Бургаския регион.

Гости на РДГ - Бургас, по време на Седмицата на гората бяха лесовъди от Република Турция - директорът на Регионално управление по горите - Истанбул, Исмаил Юзмес и директорът на Горско стопанство - Къркларели, Шахин Айбал.

По случай Седмицата на гората РДГ - Бургас, организира турнир по футбол, в който участва пет отбора от служители на ДГС - Средец, Царево, Кости, Садово и РДГ. Купата на турнира спечели отборът на РДГ - Бургас.

Д-р инж. Иван Костов представи книгата си „Изборно-сечищно стопанисване на горите във Вътрешна Странджа“. В обсъждането на книгата взеха участие ръководствата на ДГС и ДЛС, представител на ОСДГ - Бургас, експертите от РДГ и Природен парк „Странджа“ и ветерани лесовъди.

Инж. Стоян ТЕРЗИЕВ

Седмицата на гората в РДГ - Бургас, беше отбелязана с пресконференция, на която присъстваха представители на местните медии. Директорът инж. Румен Желев представи резултатите от извършена работата по стопанисването, ползването и охраната на горите през 2009 г. и отговори на всички поставени от журналистите въпроси. Празникът продължи с озеленяване на двора на ОДЗ „Брезичка“ - Бургас (снимката). Децата изнесоха богата литературно-музикал-

ПЕРНИК

Под надслов „Хубава си, моя горо“ на 8 април в Регионалния исторически музей в Перник премина честването на Седмицата на гората. То се проведе под патронажа на областния управител Иво Петров, а в организирането на празника освен музея участваха ДГС - Радомир, Народно читалище „Елин Пелин“ и редакцията на сп. „Гора“.

Изложбата включваше уникални фотоси от дейността на стопанството в миналото и днес от борбата с ерозията в България, посветени на 105 г. от нейното начало през 1905 г., ловни трофеи, инструменти за работа в гората, както и прекрасни апликации, направени от хербарии на растения върху рециклирана хартия от учениците на пернишката Техническа гимназия „Мария Кюри“ (сн. 1 и 2). В своето поздравление към присъстващите (сн. 3, в средата е Иван Видоловски - директор на Областна дирекция „ПАБ“, до него - инж. Христо Златанов, председател на ЛРД - Радомир) Иво Петров изтъква:

„Всички ние трябва да стопанисваме горите като наша собственост. Големият бич е незаконното изсичане на дървесината, то е по-серозно от заменките и смяната на предназначението на горски площи. Ние всички трябва да повлияем това да не се случва и по-често да разискваме въпросите за гората, а не само по време на Седмицата. За да си подсказваме и помагаме един на друг какво не трябва и какво трябва да се прави, защото мотото на седмицата - „Гората утре - наша грижа днес“, е многоизнаково и предполага ангажираност на цялото общество. Не трябва

85 години Седмица на гората

да бъдем само свидетели на това, което се случва с гората, или да търсим вина само в горските служители, които всъщност са хората, които пряко се грижат за гората. Всички трябва да се грижим така, както го правят в европейските страни. България е член на Европейския съюз и из истински вярвам, че това ще стане.“

Инж. Стойчо Бялков - директор на Дирекция „Гори“, поднесе поздравителен адрес от името на Изпълнителната агенция по горите на директора на Регионалния музей Симеон Мильов (вляво на сн. 4).

Директорът на ДГС - Радомир, инж. Веселин Владов запозна пернишката общественост с дейността на стопанството. През 2011 г. се навършват 110 г. от основаването му и постигнатото за този период е с огромно значение не само за региона, но и за националния и световния лесовъдски опит. Радомирските лесовъди са извършвали дейности, които, събрани върху една площ от един колектив, формират високопрофесионална школа. Това са: рекултивацията на нарушените от въгледобивната дейност терени и създаването на лесопаркове, благодарение на което днес Перник е един от най-озеленените градове; залесяването на каменна-

„Гората утре - наша грижа днес“

⑥

та пустиня - планината Голо бърдо, което остава пример в лесовъдската наука и практика; укротяването на 21 големи и десетки по-малки пороя и залесяването, което превърща Радомирския край в китна градина; перфектното овладяване на водосбора на яз.

Студена, с което с повече от столетие е удължен животът на язовира.

Главният редактор на сп. „Гора“ инж. Борис Господинов подари на градската библиотека от името на ИАГ комплект издания на Агенцията, свързани с историята на горско-

то стопанство.

Както повелява традицията, в пространството пред музея бяха залесени фиданки (сн. 5, *Всяко е Иво Петров*), а горските служители и гости си направиха снимка за спомен от празничния ден (сн. 6). ♦

СЛИВЕН... преги 84 години

Снимката е предоставена на редакцията на сп. „Гора“
от Милена Симова от Държавния архив в Перник

85 години Седмица на гората

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Седмицата на гората бе открита на 6 април с традиционната пресконференция, на която инж. Николай Николов - директор на РДГ - Велико Търново, запозна журналистите с извършеното през едногодишния период. Горската служба в старопрестолния град е една най-старите - създадена е преди 130 години, с което нейните наследници особено се гордеят.

Същия ден, въпреки дъждовното време, много граждани на Велико Търново бяха пред павилиона, открит от Регионалната дирекция пред Общината, за да получат предоставени безвъзмездно за залесяване 4500 фиданки от различни дървесни видове. На голям динамичен билборд до павилиона се представяше документален филм „Гората - възобновява източник на енергия“. В честването на Седмицата се включи и Туристическото дружество „Трапезица“, членовете на което предприха организирано залесяване в м. Ксилифор, като засадиха 60 дръвчета (сн. 1). Залесителна акция се проведе и в Златарица, където съвместно с Общината, Районното управление на противопожарната служба и ДГС - гр. Елена, бе озеленена детската градина. Посадъчният материал бе осигурен от ДГС - гр. Елена. По традиция дръвчета залесиха и лесовъди от Дружеството на лесовъдите ветерани. Тази година това стана в парковото пространство пред Ловния дом в града (сн. 2). На 8 април РДГ - Велико Търново, организира Информационен ден за граждани и фирми. На разположение за консултации бяха ръководството на дирекцията и всички експерти.

Проведена бе и традиционната, дванадесета по ред, среща на ветераните на горското дело, в която участие взе доц. д-р Иван

Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България.

Елза ЦАМПАРЕВА

БЛАГОЕВГРАД

По традиция Седмицата на гората бе отбелязана с фотоизложба във фоайето на Историческия музей и в голямата зала на РДГ - Благоевград. Изложбата бе открита от зам.-директора инж. Йордан Владов. Краеведът

Димитър Сотиров върна присъстващите към средата на миналия век, когато Благоевград е потънал в кал и високи води, и разказа за наводнението през юли 1954 г. С помощта на мултимедия бяха показани архивни снимки на щетите, които е нанес-

①

②

ло наводнението (сн. 1).

Тогавашното ръководство на Горското стопанство в града представя доклад до горското ведомство за щетите и бъдещите мероприятия за залесяването на обезлесените и изоставените во-

„Гората утре - наша грижа днес“

ЛОВЕЧ

Седмицата на гората започна с традиционното поднасяне на цветя пред бюст-паметника на ловешкия лесовъд Никола Василев, организирал в началото на XX век едни от първите доброволни залесявания в Ловешкия край (сн. 1).

По случай празника в РДГ - Ловеч, решихме с чувство за хумор да покажем на горските служители, че забелязваме и ценим техния труд. Вместо традиционните награди „Лесовъд на годината“ учредихме две категории: „Евроентусиасти“ и „Горски работливци“.

В категорията „Евроентусиасти“ в духа на състезателната надпревара за работа по Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) определихме приз „Победител в четвъртфиналите от веригата състезания ПРСР за Европейска купа“. Този приз спечели отборът на ДГС - Борима, в лицето на зам.-директора инж. Мариана Терзиева за най-активно участие (сн. 2). От 4 подписани договора само ДГС - Борима, засега е получило отговор от Разплащателната агенция за одобрение на проведената процедура и може вече да кандидатства за плащане. Наградите за подгравящите отбори участници (които изготвят проекти) отидоха при инж. Полина Митова - зам.-директор на РДГ - Ловеч, и инж. Надя Иванова - старши експерт по възстановяване на горите.

В категорията „Горски работливци“ първо място зае директорът на ДГС - Троян, инж. Димитър Шишков - активист във всички дейности на ДГС, включително и участие с проект по Мярка 223 от ПРСР. Второто място заслужи с трудолюбие, сърдатост и новаторство бригадирката Фатме Узунова в разсадник „Мешелика“, ДГС - Борима. На трето място сред горските работливци е Павлин Докузов - пом.-лесничий в ДГС - Никопол, за ежегодно постигане на добри резултати в лесокултурните дейности и разсадниковото производство. Най-голямата чест тази година се падна на горската стража на РДГ - Ловеч. Националният приз „Служител по опазването на горите за 2009 г.“ спечели Христо Владимиров Христов - горски стражар в РДГ - Ловеч. Наградата беше връчена от г-н Николай Маринов - главен директор в МЗХ, гост на тържественото честване на Седмицата на гората в Ловеч (сн. 3).

На регионално ниво като най-добра охранителна двойка бяха отличени - Христо Христов и неговият съекипник - Цветелин Павлов.

Инж. Румяна ВЕЛЧЕВА

лята на природните стихии хълмове над града.

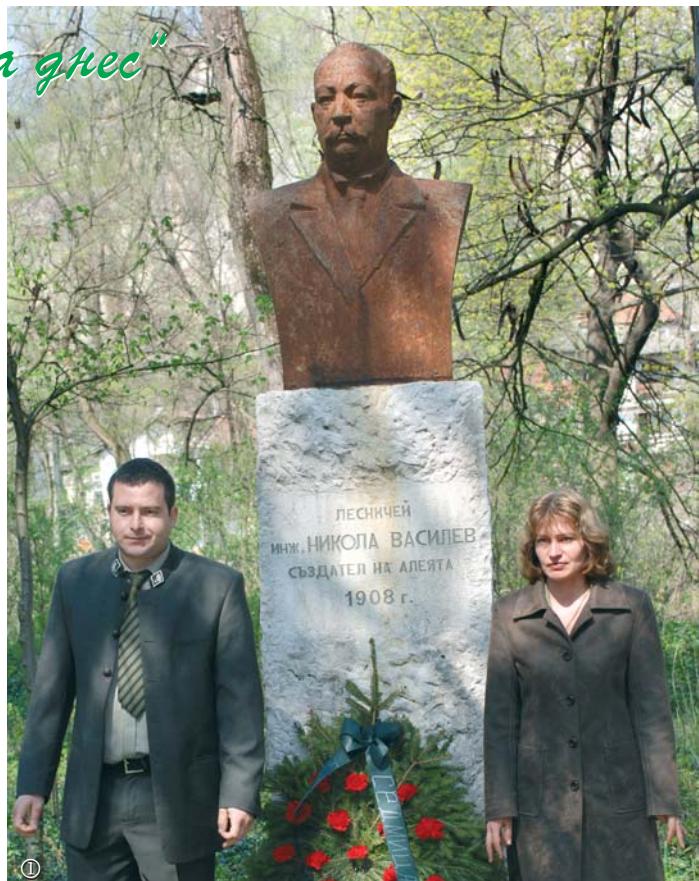
Днес от тази тъжна гледка няма и следа. Нашата общественост трябва да запомни, че значителна част от горите на България са непреходно дело на поколения лесовъди.

На 8 април се проведе пресконференция, ръководена от директора на Регионалната дирекция по горите инж. Иван Гергов. Приеха заместник областния управител на Благоевград Бисер Михайлов, представители на МВР, ОЗ „Пожарна безопасност и спасяване“, РИОСВ, НП „Рила“, ветерани лесовъди, служители по горите, журналисти. Участието на журналистите от местните медии цели да привлече общественото внимание към зеленото богатство на България и грижите, от които гората се нуждае.

Служителите на Регионалната дирекция по горите помогнаха на колегите си от Природен парк „Беласица“ за изграждане на туристическа инфраструктура.

На 8 април в района на ДГС - Благоевград, служители засадиха едроразмерни пикирани фиданки от кедър. Залесяването завърши със снимка за спомен (сн. 2).

Инж. Михаил МИХАЙЛОВ

85 години Седмица на гората

①

②

БЕРКОВИЦА

Празникът започна на 8 април с отслужен от Негово Преосвещенство Видинския митрополит Дометиан молебен за българската гора. В тържественото откриване взеха участие зам.-министърът на земеделието и храните доц. Георги Костов, председателят на СЛБ доц. Иван Палигоров, депутатите Димитър Аврамов и Любомир Иванов, представители на областните управи на Монтана и Враца. В своето слово инж. Вания Каменова - директор на РДГ - Берковица (*вляво на сн. 1 по време на залесяване*), сподели с присъствящите някои интересни факти. Благодарение на труда на работещите в системата на Регионалната дирекция горското богатство на региона нараства всеки час с 39 м³, или с 900 м³ на ден, а годишният прираст съставлява 360 000 куб. м дървесина.

Носителите на тазгодишните регионални награди са инж. Корнелия Цуринска - директор на ДГС - Чупрене - „Лесовъд на 2009 г.“ (*вляво на сн. 2 до инж. Иван Георгиев, който обявява наградите*), а нейни подгласници са Лозан Славков - старши лесничей от ДГС - Видин, и инж. Диана Иванова - лесничей от ДГС - Монтана. „Служител по опазването на горите“ за м.г. е горският надзирател Тодор Захариев от ДГС - Монтана.

Съществуващо мероприятие бе големият празничен турнир - състезания по шах, тенис на маса, футбол на малки вратички (*сн. 3*), с участието на отбори от всички държавни и ловни стопанства на Регионалната дирекция, УОГС „Петрохан“ - с. Бързия, и Лесотехническата професионална гимназия в града.

РУСЕ

Дирекцията на Природен парк „Русенски Лом“ отбеляза празника с участието на най-младите. Петдесет ученици от селата Глоджево и Смирненски посетиха екоучилище в с. Нисово, организирано в рамките на проекта на Сдружение „ЕКОЛИНКС - ГСУПРООС“ (Гражданско сдружение за управление на природните ресурси и опазване на околната среда), с което ДПП „Русенски Лом“ има ползотворно сътрудничество. Учениците изслушаха лекции, посветени на опазването на природното богатство на Парка, засадиха 20 дръвчета и почистиха 2 км от поречието на р. Бели Лом.

СМОЛЯН

На 8 април с пресконференция в сградата на РДГ - Смолян, бяха открити регионалните тържества по случай празника. На 9 април се състоя среща на служителите на Регионалната дирекция с лесовъдите ветерани и лесовъди на частна практика.

По традиция, създадена от РДГ - Смолян, през 2005 г. и подкрепяна от обществеността с голям ентузиазъм, от 7 до 9 април безвъзмездно се предоставяха фиданки на населението, общини, училища и други. Жителите на Смолян получиха фиданките, осигурени от ДГС - Смолян, пред сградата на Областната администрация на 8 април. Раздадени бяха 1200 броя смърч, бял бор, черен бор, гръцка ела, птиче грозе, киселица, круша, гребнолистна липа, акация, бук, дъб, с които бяха залесени дворни места, земеделски земи, озеленени бяха жилищните квартали.

От ДГС - Смолян, са осигурили фиданки и за училището в с. Арда и за Община Рудозем. От ДГС - Златоград, Общината получи 50 фиданки от сребролистна липа, 10 зелена дуглазка, 10 туя, а пчеларското дружество „ДЕТЕЛИНА“ в града - 100 дръвчета акация. Жителите на Девин разполагаха със 100 фиданки от бял и черен бор, предоставени от Държавното горско стопанство в града.

Инж. Сашка ИВАНОВА

„Гората утре - наша грижа днес“

КЮСТЕНДИЛ

Омкриването на професионалния празник Седмица на гората в РДГ - Кюстендил, започна с поднасяне на цветя и венци на паметника на лесовъда Йордан Митрев в местността Ючбунар на 6 април (снимката).

Паметникът е изграден през 2006 г. по инициативата на Регионалната дирекция в знак на признателност към Йордан Митрев за извършената активна лесовъдска дейност и проявен професионализъм в предприетите от него залесителни мероприятия за укрепяване на постоянно ерозиращите се голи площи от горския фонд. По негова инициатива голите възвишения над Кюстендил са превърнати в красивия и величествен парк „Хисарлька“.

Зам.-директорът на РДГ - Кюстендил, инж. Здравчо Тодоров поздрави колегите си с професионалния празник, като пожела здраве и успехи в професионалната им дейност.

Програмата за Седмицата на гората продължи на следващия ден с инициативата на Регионалната дирекция „Да увеличим зеленото богатство на град Кюстендил“, в рамките на които служителите залесиха зелени площи на територията на града. Тази година обект на озеленяване беше парковата част покрай река Банница. Залесени бяха 30 фиданки от ясен, явор, кестен, американски дъб и секвоя, осигурени от ДАС - Осогово. В за-

лесяването се включиха и гостуващи ученици от Македония, които върнаха жеста на кюстендилските ученици, залесили дръвчета в Македония.

На 8 април под патронажа на областния управител на Перник в града бе открита тематична изложба, посветена на 85-годишнината на Седмицата на гората и 105-годишнината на организирана борба с ерозията. В края на Седмицата на гората, на 9 април, РДГ - Кюстендил, организира среща с лесовъдите ветерани.

Инж. Кирил ИВАНОВ

СТАРА ЗАГОРА

И тази година за служителите по горите от РДГ - Стара Загора, и териториалните звена в областта празничната седмица бе изпълнена с разнообразни инициативи. Началото бе чествано на пресконференция с представители на местните средства за масова информация. В дух на откритост и с цел укрепване на добrite партньорски модели с обществеността и бизнеса, журналистите бяха запознати с проблемите на стопанисването, ползването и възобновяването на горите. Наградата „Златно перо“ за 2009 г. бе присъдена на в. „Наблюдател“, отличен като регионална медия, отразила най-точно и безпристрастно актуалните проблеми на българската гора. В административната сграда на РДГ - Стара Загора, бе организиран информационния ден за консултиране на граждани, собственици на гори и природолюбители. Всяка инициатива за залесяване в горския фонд, а също и за залесяване и озеленяване на обществени места, учебни заведения и детски градини, бе подкрепена от служителите по горите. Проведени бяха среща с ветерани лесовъди и по-

сещение на Музея на залесяването в с. Шипка. С поднасяне на венци беше почетено делото на Феликс Вожли в Казанлък и на създателя на парк „Аязмото“ митрополит Методий Кусев в Стара Загора по случай 115 години от първото залесяване на парка (сн. 1). Професионалният празник на лесовъда бе отбелян със залесяване на 5 дка в опожарената площ в близост до парк „Аязмото“, в посока към кв. Дъбрава. Засадени бяха 200 контейнерни фиданки от кедър, обикновен и аризонски кипарис и 2240 фиданки от летен и космат дъб и сребролистна липа. В залесяването участваха и представители на старозагорската общиснска администрация, ръководители на местните структури на държавни ведомства, общественици, неправителствени организации, журналисти, ученици (сн. 2). Седмицата на гората винаги успява да обедини хората за една добра кауза.

Инж. Мария ПЕТРОВА

85 години Седмица на гората

Еднаадесетата инициатива на „Овергаз“

На 8 април 2010 г. 30 малчугани от Дома за деца „Танъо войвода“ в Асеновград дадоха началото на поредния, еднаадесети, етап от проекта на „Овергаз“ за възстановяване на българските гори „Да запазим България зелена и чиста за нас и нашите деца“. Както всяка година инициативата се провежда в рамките на Седмицата на гората.

Проектът на „Овергаз“ - най-голямата българска частна компания за природен газ, за възстановяване на българската природа започна през 2000 г. със залесяването на 22 дка на територията на лесничеството в Чирпан. О现在很多, с помощта на 450 деца от 10 български града, бяха засадени над 119 000 дръвчета на 351 дка на територията на горски стопанства в различни региони от страната.

Тази година с помощта на екипи от газовата компания и Горското стопанство в Асеновград децата засадиха първите 300 от предвидените 8000 фиданки акция в землището на с. Патриарх Евтимово. До края на април ще бъдат залесени общо 17 дка.

На събитието присъстваха заместник изпълнителният директор на ИАГ инж. Пенчо Дерменджиев, директорът на РДГ - Пловдив, инж. Ненко Филипов и директорът на Горското стопанство в Асеновград инж. Тодор Василев. Те подчертаха важността на инициативата по възстановяване на горите и благодариха на компанията от името на министъра на земеделието и храните за дългогодишния ангажимент, който екипът на „Овергаз“ пое и изпълнява.

Константин ПЕТРОВ

Послание към всички...

(Продължение от стр. 5)

От Велинград бяха дошли да посадят дръвче в Аностоловата гора край Карлово група ветерани лесовъди, които чрез инж. Георги Овчаров поднесоха на инж. Мико Павлов паметен знак за благородното дело, което той наследява и продължава от своя предшественик Георги Банков, създад Аностоловата гора.

Момото на тазгодишната Седмица на гората бе „Гората утре - наша грижа днес“. То не бе предложено, както бе досега, от комисията за подготовката на Седмицата, а от „Индустриконсулт“ ООД с управител Васил Радойновски. Фирмата спечели конкурс и подготви обширна Комуникационна стратегия на ИАГ за осигуряване на прозрачност и информираност на гражданите и бизнеса, в която бе предложено това момото, като ключово послание, което звучи ангажиращо и приобщаващо и възпитава в обществото отговорността на добър стопанин. От лесовъдска гледна точка то е подходящо, защото именно оглеждането на нашата 51-годишна гора е приоритетната задача, за да я има и в бъдеще. Оценката за организаторите (служителите от РДГ - Пловдив) за националното честване на Седмицата бе отлична. Имайки опита от организирането на международни изяви, те подредиха точно и съдържателно мероприятието. А имайки и столетния опит на Пловдивския регион при овладяването на ерозията, провокираха идеята националното отбележване на 105 годи-

ни от организираната борба с ерозията да бъде на мярна територия. България трябва да види и да разбере епичното дело за преобразяването на хълма Трапито, на Тъмръшките или Карловските сипеи, както и системите от баражи от времето на Вожли и Манджуков.

Борис ГОСПОДИНОВ
Снимки автора

Цветя в знак на признателност към делото на Петър Манджуков

„Гората утре - наша грижа днес“

Почит към лесовъдската всеотдайност

В навечерието на Седмицата на гората - на 1 април, лесовъдската колегия по традиция засвидетелства своето уважение и преклонение пред лесовъдите и горските служители, отдали живота си за горското дело. Пред мемориала в двора на Лесотехническия университет венци и цветя поднесоха ръководители и служители от Изпълнителната агенция по горите, Регионалната дирекция по горите, Семеконтролната и Лесозащитната станция в София, преподаватели и студенти от ЛТУ, ветерани лесовъди.

В своето слово председателят на Съюза на лесовъдите доц. Иван Палигоров отбеляза: „Обръщайки се назад към миналото, ние дължим дълбока благодарност, признание и поклон за всеотдайния труд на нашите предци, които с цената на много усилия и жертви успяха не само да запазят, но и да създадат на огромни площи нови гори.

Към списъка на мъчениците на българската гора трябва да прибавим имената на жестоко убитите от бракониери в началото на миналия век Кънчо Колев - лесовъд от Свиленградския край, и Андрея Петров - горски стражар от Харманли. Тяхната история бе издирена през изминалата година благодарение на инициативата на инж. Петър Недялков - директор на ДГС - Свиленград.

Дълъг и сложен е житейският път, извърян от няколко поколения лесовъди в защита на каузата на българската гора. И ако те са устояли на всички превратности на времето, това се дължи най-вече на техните морални устои, борческия им дух и всеобщата под-

крепа на народа ни. Днес ние отново припомняме, че българският лесовъд със своя професионализъм, всеотдайност и гражданска доблест отдавна е заслужил уважението и признанието на обществеността.“ **Т**

Инициатива

По своя инициатива и със собствени средства старши лесничият от Благоевградското горско стопанство инж. Костадин Мадолов, подпомогнат от служителите в стопанството Станислав Митев, Петър Чолев, Божидар Димитров и Пламен Александров, създава мемориал в памет на лесовъдите и служителите, съхранявали горите в региона. Мемориалът е поставен в началото на алеята за м. Бачиново. При неговото откриване на 8 април участва народният представител Георги Икономов, който се обръща към присъстващите с думите: „Апелирам да пазим гората, докато я ползваме, защото тя не е само за дърводобив. Сред нея се разхождат нашите родители, нашите деца, нашите близки и приятели“.

Съюзът на лесовъдите в България от няколко години развива дейност, с активното съдействие, инициатива и реализация от страна на своите регионални дружества и ръководителите от системата на горите, за поставяне на паметни знаци край горски обекти. За да се запознае обществеността с приноса на колегията в преобразяването на България от ерозирана и обезлесена страна в китна градина. Десетки са новите паметни плочки, мемориални кътове, бюст-паметници и други знаци.

На въпроса на сп. „Гора“ защо е решил сам да изгради паметник за принос на лесовъди, без да потърси съдействието на Съюза на лесовъдите, инж. Мадолов поясни, че желанието му е било да остави знак в памет на своите предци, които четири поколения са работили в горите, както и да не се забравя приносът на всички горски служители, които вече са в пенсионна възраст. **Т**

Международни изложби Към по-доброто разбиране на природата

Природата и нейната жива украса - гивечът и рибата, като че ли най-трудно могат да се затворят в изложба. Но ако начинът е добър, те могат да се отворят. Към хората, които не знаят как се стопанисва и развържда гивечът, към хората, които са се посветили на професията и хобита лов и риболов. Именно това е целта на изложбата „Природа, лов, риболов“, която през тази година бе проведена от 24 до 28 март за 16 път. И нито частът, нито мястото на срещата бяха променени.

Международният пловдивски панаир отново отвори врати за изложението с пресконференцията, на която журналистите получиха отговори от докт. Георги Костов - зам.-министър на земеделието и храните, инж. Пенчо Дерменджиев - зам. изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, инж. Валентина Маринова - главен секретар на ИАГ, Иван Соколов - главен директор, Богомил Бонев - изпълнителен директор на панаира, и инж. Иван Петков - председател на Националното ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“ (сн. 1).

КАКВО Е ПОСТИГНАТО

Съдържанието на експозицията на Изпълнителната агенция по горите представи инж. Пенчо Дерменджиев.

Информация за организирания ловен туризъм в страната през 2009 г. изнесе директорът на Дирекция „Лов и опазване на горите и дивеч“ в ИАГ инж. Юлиян Руслев. Броят на ловците по ОЛТ е 5092, от които 3952 са български граждани. Основна част от чуждестранните ловци на едрия гивеч са от Германия, Испания, Италия и Франция, а на дребния - от Италия, Гърция, Испания и Франция.

Отстреляни са 162 благородни елена (77 от тях са трофеен отстрел), от които 21 са със златни, 27 със сребърни и 23 с бронзови медали. 133 отстреляни екземпляра на елена лопатар (35 са трофеен отстрел) имат 12 златни, 8 сребърни и 15 бронзови медала. Един от перспективните и търсени ловни видове е муфлонът, като през 2009 г. са добити 134 екземпляра, от които 20 са оценени със златни, 21 - със сребърни, и 16 - с бронзови медали. При муфлона има определена тенденция на нарастване на оценките за трофеите им качества. Отстреляните 3290 гиви свине са оценени със 70 златни, 53 сребърни и 55 бронзови медала. Общите приходи на държавните ловни стопанства за миналата година са 2 591 832 евро. На първо място по приходи от ловен туризъм този сезон излезе ДЛС „Битошко-Студена“ (361 192 евро), следвано от Държавните ловни стопанства „Росица“ (229 840 евро), „Чекерича“ (154 156 евро) и „Черни Лом“ (139 881 евро).

С особен интерес присъстващите на пресконференцията очакваха имена-

та на стопанствата, на чиято територия са добити най-добрите трофеи. За 2009 г. имената им се нареджат така: В ДЛС „Дунав“ - Русе, е отстрелян благороден елен с 245.18 точки по СIC, в ДС „Студен кладенец“ - елен лопатар с 203.05 м. (рекорд спрямо предишните 3 години), в ДЛС „Женда“ - Кърджали - муфлон с 218 м., в ДЛС „Миджур“ - Белоградчик - гива свиня със 137.40 м. по СIC. Национален трофей с 519 м. принадлежи на мечка (кожа), добита в ДЛС „Русалка“ - Априлци. Дейността на НЛРС „Съюз на ловците и риболовците в България“ бе представена в презентация от председателя на съюза инж. Иван Петков.

КАКВО ВИДЯХМЕ В ПАЛАТА № 3 И ОКОЛО НЕЯ

Малките танцови от Пловдив внесоха ярка шарка в тържественото откриване на изложението в палата № 3. Официални гости бяха зам.-министър докт. Георги Костов, областния управител Иван Томев, и зам.-областния управител Георги Игнатов, зам.-кметът Александър Константинов и Георги Гергов - съсобственик на Международния пловдивски панаир. В изложбата взеха участие 112 фирми от пет държави. По информация на Изложбения център в сравнение с миналата година броят на фирмите е увеличен с 9 %, а заетата изложбена площ - с 31 %. Всички данни за изложителите намериха място в каталога на изложителите (книжен вариант), а новост бе електронният

му аналог. Профилът на изложителите по браншовете е следният - 54.2 % горскостопанска дейност, 20.2 % лов, 6 % риболов, 4.3 % специализирани издателства, 2.7 % специализирани учебни заведения, 3.2 % специално облекло и лични принадлежности за лов и риболов, 4.3 % туризъм, а браншовите организации и други дейности - 7.3 на сто.

Съорганизаторите на изложбата - Изпълнителната агенция по горите и НЛРС „Съюз на ловците и риболовците“, предложиха на посетителите както традиционните, така и нови изяви. По традиция - професионално и атрактивно, се представиха поделенията на ИАГ - всичките 38 държавни ловни стопанства, които показваха пълната гама на възможностите за ловен и риболовен туризъм, ловностопанските райони с типичните местообитания и видовото разнообразие от дивеч. А представянето на две Държавни горски стопанства - Карлово и Пловдив, бе сред новостите на изложението. ДЛС „Витиня“ всеки ден имаше за посетителите демонстрации с горска техника - възжена линия „Валентини“, трактор с прикачен инвентар (сн. 2), а ДЛС - Карлово - коробачна машина POSHN. Пред палата № 3 ДЛС - Пловдив, имаше площ за представяне на произведението в разсадниците на стопанството фиданка за озеленяване от 22 вида, сред които либански, атласки и хималайски кедър, кипарис мемасеквоя, гинко, амброзия дърво, албиция, веймутов бор, западен чинар, няколко вида туя (сн. 3). Освен че са много търсени за озеленяване на нашите морски курорти, градове и столицата, тези видове намаляват отличен прием в по-топлите страни - Гърция, Турция, Азербайджан, а от скоро и Дания редовно търсят нашите липа, явор, ясен.

Участието на общо пет професионални гимназии по горско стопанство, дървообработване и вътрешна архитектура също бе нов акцент на изложението. Послането на тяхното ведро и приятно за всички присъствие бе младите хора да поемат своята отговорност за природата, горите и дивеча още от ученическата скамейка. Освен щандовете, представящи дейността им, три горски гимназии - във Велинград, Теменен и Банско, излъчиха и три отбора за състезания по залесяване, прецизно рязане с бензиномоторен трион, стрелба и риболов. Отборен първенец стана Професионалната гимназия по горско стопанство „Христо Ботев“ - Велинград (в средата на сн. 4 - учениците от 12 клас Владислав Терзиев, Димитър Ковачев и Красимир Благоев). Щанд с много информационни материали и добре освещомени представители имаха и дирекциите на всички природни паркове. Идеята бе тяхното участие да доп-

ринесе за една по-цялостна и реална картина на природата на България.

КАК ТРЪГВА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНОТО ПАРТНЬОРСТВО

Деловата програма на изложението продължи на 24 март с провеждането на кръгла маса на тема „Ловното стопанство на Република България и публично-частното партньорство - анализ и възможни рискове“. Целта бе да се проведе диалог, да се чуят повече въпроси и проблеми, съпътстващи този нов вид дейност на Изпълнителната агенция по горите - сключване на договорите за стопанисване и ползване на дивеча от частни фирми. Възможно е от думите на изказали се участници да се разбира, че за анонсирания в темата анализ е още рано, проблеми вече има, а възможните рискове не се знае за кого са по-големи - за държавата, която очаква не пропада, а приход от това начинание, за арендаторите, които трябва да вложат доста средства, или за дивеча, който все пак трябва да има стопанин, бил той публичен или частен. Темата е щекотлива и засяга широк брой субекти, навлизящи в това партньорство от края на миналата година. За да бъдат досълни идеите на това ново дело и да се посрещнат добре и от обществеността, то има нужда от по-широк разяснителна кампания и специализирана помощ, и то на местно равнище. Много от участниците в дискусията изказаха мнението, че поделенията на ИАГ в страната трябва повече да контактуват с представителите на фирмите и да разрешават на място по-вече от въпросите, възникнали след подпирането на договори за стопанисване. Съвсем уместно е direktorът на РДГ - Бургас, инж. Румен Желев каза, че това е процедура, която

може да се сравни само с процеса по възстановяване на собствеността в горите, и предложи в Ловната дирекция на ИАГ да има специален консултант по нейното провеждане. Неслучайно въпросите на сключилите вече договори лица бяха много повече от отговорите, но инж. Юлиян Русев подчертава, че всяко запитване, отправено писмено до Агенцията, ще получи официално становище.

На 27 март на традиционното място - В Ловно-стрелковия комплекс „40-те извора“ край Асеновград, бе проведено традиционното състезание по стрелба с гладкоцевно оръжие в дисциплината „скийт“. На първо място се класира отборът на РДГ - Стара Загора, на второ - РДГ - Берковица, на трето - РДГ - Сливен. Индивидуален първенец стана Динко Петков от РДГ - Сливен. Отборът на ПТС „Христо Ботев“ - Велинград, се класира на първо място, а индивидуален победител е стана Аманас Йотов от ПТСД „Сава Младенов“ - Темевен.

ОПТИМИСТИЧНО ЗА ПОЛЗАТА ОТ ИЗЛОЖЕНИЕТО

На пръв поглед петдневното изложение е госта дълго. Но наистина само на пръв. Всеки следващ поглед убеждава в противното. Както всяко професионално изложение, и „Природа, лов, риболов“ си има своята делова програма и много други прояви. Ангажиментът на Изпълнителната агенция по горите да работи открито - и особено с обществеността, не е излишна тежест. Журналистите от пегакцията на сп. „Гора“ не са пропуснали нико едно от изложенията на „Природа, лов, риболов“ и имат свои основания да ги нарекат много полезна презентация на горския сектор - с постиженията на колегията в ловното стопанство, с опита, но и с поставяните на обсъждане проблеми. На тазгодишното изложение ръководителите на горите имаха не леката задача да отговорят на журналистите, а чрез тях и на обществения сектор, какво става в горите. Какво се прави по новия Закон за горите и преструктурирането на сектора (отговори главният секретар на ведомството инж. В. Маринова). Защо нямаме стратегически документ за развитието на ловното стопанство и ще бъде ли изработен, какво е отношението на МЗГ и ИАГ към широкодостъпността на хобито лов и риболов у нас и какви са взаимоотношенията на държавния орган с обществената организация, обединяваща над 115-хилядната „армия“ ловци и два пъти повече риболовци, които имат предложение да организират национална ловна стража (отговори зам.-министърът доц. Г. Костов).

Посещението в ловностопанския участък „Тъмръш“ на ДЛС „Чекерица“ обедини колегите за споделяне на опит и идеи. Ползата е за всички.

Следващите, непропуснати от хората ползи, бяха посещенията на щандовете и мероприятията, които из-

ложението предлага. Тук производители и търговци осъществяват деликатни контракти. А за многобройните посетители имаше томбола с награди, панаирни отстъпки за ловните и риболовните аксесоари и облекла, специална цена, по-малка от камаложната с над четири хиляди лева, имаше гори многофункционалният пукан от марката IZUZU, предлагаше се специализирана литература и издания, художествени творби, имаше гълъби, киноложка и фелинологичка изложба, демонстрации на ловни соколи, конкурс за детски рисунки, стрелба с лък и арбалет. Висококачествени ловни облекла на изложението предложи Държавно ловно стопанство „Ропотамо“. За трети пореден път ръководството на Международния пловдивски панаир организира и вечер на изложителя.

От няколко години по същото време и в съседната палата се провежда изложбата „Цветна пролет“. Този път събра калейдоскоп винаги изпълва „Природа, лов, риболов“ с живот, който много добре пасва на характера на изложението - форум на фирми, институции, сдружения, специалисти, свързани с горите, дивечовъдството и рибовъдството и опазването на природата, и прозорец, през който всеки посетител може да погледне. А защо не и врата, през която по-вече хора да стигнат до по-добром разбиране за нашата природа.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

Изложението „Техномебел“ и „ТехноФорест“ представят всичко за сектора

За втора поредна година утвърдилото се вече специализирано изложение „Техномебел“ се провежда едновременно с „ТехноФорест“ в Интер Експо Център - София, от 23 до 27 март. Идеята на организаторите е двете събития да се допълват взаимно, което подсказва и мотото „Всичко за сектора: от младата фирмичка до крайния продукт - на едно място“.

„Техномебел“

На тазгодишната специализирана изложба за материали, машини и оборудване за дървопреработване и мебелно производство 97 фирми представиха продуктите на 385 компании от 24 държави, сред които България, Италия, Германия, Швеция, Австрия, Турция, Гърция, Полша, Испания и други. Посетителите се запознаха с новостите при дървообработващите машини и машините за мебелно производство. Бе представена широка гама универсална и специализирана техника - шлифовъчни машини, комбинирани машини за полиране и шлифоване, различни модели циркуляри, фрези, пробивни и разкрояващи машини, преси за фурнироване, прободни триони.

Новото поколение сушилна техника включваща инсталации с пълна автоматизация, камери за стерилизация на дървен амбалаж, сушилни линии за дървесни стърготини, котли за производство на топлоенергия от преработката на дървесни стърготини и изрезки.

Не липсваха и традиционните продукти от массивна дървесина, ламинирани плочи, паркет и плоскости с различно покритие, предпазни профили и ъгли, естествени и инженерни фурнири, панели за врати, каси, первази, кантове за мебели и много други.

Дизайнери и проектанти показаха нови детайли за мебели и мебелен обков.

Изложението се допълваше и от продуктите на химическа промишленост в областта на мебелното

производство - бои, байцове, лакове, разредители, лепила, добавки за импрегниране на дървени конструкции, материали за реставрация на мебели, които щадят човека и природата и съчетават грижите за по-дълъг живот и модерния дизайн на мебелите.

Сред новостите на „Техномебел“ тази година интерес предизвика антропоморфен робот за повърхностна обработка СМА модел GR530/G за лакиране на столове, който се програмира чрез самообучение, като работник шприцова първото изделие и след това роботът възпроизвежда движенията.

Новият махален прободен трион CARVES PS 400 бе рекламиран като революционна техника, която превръща всяка кривина в идеална права.

Специално внимание бе обърнато на единствена по рода си защита за дървесина - импрегниране на дървени конструкции чрез вакуум-налягане технология. Импрегнация се осъществява с внедряване на водоотбълскаща добавка в структурата на дървесината.

Бяха показани котли за производство на топлоенергия, които позволяват оползотворяването на дървесни стърготини и изрезки с високо съдържание на вода и значително намаляват разходите за енергия и вредното въздействие върху околната среда.

Машините за дърва за огрев представляваха интерес за предприемачи, ориентирани към бързо растящия пазар на горива от възобновяеми енергийни източници.

Организатори традиционно бяха Агенция „Булгарреклама“ и Браншовата камара на дървообработващата и мебелна промишленост.

„ТехноФорест“

Специализираното изложение бе насочено към производителите и дистрибуторите от горското стопанство и дърводобива по цялата верига - машини и технологии за обработка на почвата и залесяване, грижи за опазване на гората, дърводобив и реализация на дървесната и недървесната продукция.

Организаторите - Сдружение „Булпрофор“ и Агенция „Булгарреклама“, смятат, че неизползваният потенциал в бранша би могъл да се разърне чрез въвеждането на нови машини и технологии и повишаването на квалификацията на заетите в производството. Ето защо предвиждат засилване на интереса към новите средства за производство в горското стопанство и дърво-

добива, които ще направят по-ефективен, улеснен, екологичнообразен и престижен труда на горските предприемачи. Според организаторите именно „Технофорест“ е мястото, където производителите и дистрибуторите на средствата за производство могат да се срещнат с предприемачите и специалистите в бранша.

Партньор на проявата бе Изпълнителната агенция по горите, която представи своята

получиха юбилейна книга. Приветствия по случай годишнината поднесоха доц. Георги Костов - зам.-министр на земеделието и храните, доц. Иван Палигоров - председател на СЛБ, инж. Тихомир Томанов - изпълнителен директор на Асоциация „Общински гори“, доц. Петър Желев - зам.-ректор на ЛТУ, инж. Иван Пенков - председател на Асоциация на горските фирми в България, д-р инж. Мартин Борисов от името на Националното

„Булпрофор“ „За особени заслуги в лесовъдската практика“. Тази година наградите бяха дадени за лесовъдска дейност и основополагащи заслуги в историята на „Булпрофор“.

В категорията „За най-добра лесовъдска практика - 2009“ наградата получи инж. Даниела Петкова, частнопрактикуващ лесовъд и член на УС на „Булпрофор“ (сн. 3).

Наградата „За най-добър горски предпри-

дейност на мащабен щанд, подгответ от РДГ - София, с директор инж. Илия Симеонов (вляво на сн. 1).

Изложението беше структурирано в три основни тематични групи: горско стопанство и грижи за гората; дърводобив и ползвания в горите; горска логистика и управление. В програмата бяха предвидени официални представяния на фирми производителки на горска техника и екипировка.

„Технофорест“ се проведе под знака на **10-годишнината от основаването на Браншовото сдружение на практикуващите лесовъди и горски предприемачи в България „Булпрофор“**. Историята на създаването и развитието на „Булпрофор“ беше представена от председателя на сдружението инж. Антоний Стефанов, а гостите на честването

сдружение на собствениците на недържавни гори „Горовладелец“.

Специални награди по случай кръглата годишнина - удостоверение и почетен знак, за принос към горското стопанство получиха 9 души: д-р инж. Меглена Плугчиева - депутат в 41-то НС, проф. Иван Раев - председател на Научно-координационния център за глобални промени на климата към БАН, инж. Илия Симеонов - директор на РДГ - София, Хенинг Твестен - ръководител на ГТЦ за България (вляво на сн. 2), д-р инж. Ценко Ценов - началник-отдел в ИАГ, доц. д-р Иван Палигоров - председател на СЛБ, инж. Тони Кръстев - директор в ИАГ, инж. Стойчо Бялков - директор в ИАГ, доц. Георги Костов - зам.-министр на МЗХ.

На тържеството бяха връчени наградите на

мач - фирма на 2009“ получи съуправителят на „Пролес инженеринг“ ООД инж. Георги Налбантов (сн. 4).

Удостоверили и статуетката на наградените връчи доц. Георги Костов.

В съпътстващата програма бе включен двудневен **Национален горскостопански семинар**, който се проведе на 24 и 25 март.

Семинарът започна с представяне на проекта на Закон за горите от доц. Георги Костов и д-р инж. Ценко Ценов, последвано от оживена дискусия.

Програмата на втория ден продължи с презентации по тематичните модули Горско стопанство, Опазване, Сертификация, Дърводобив, Дървесна биомаса.

Юлия СЪБЧЕВА

Снимки Георги ТОДОРОВ

Промени: КАДРИ, НАИМЕНОВАНИЯ, АДРЕСИ, ТЕЛЕФОНИ

го 21.04.2010 г.

Директор на ДГС - Златоград (РДГ - Смолян), е инж. Емил ВОЙВОДОВ, на ДГС - Копривщица (РДГ - София) -

инж. Цветан ЦВЕТАНОВ.

Директор на ДЛС „Алабак“ - Велинград (РДГ - Пазарджик) е инж. Славчо ВАСИЛЕВ.

Телефонът на ДГС - Триград (РДГ - Смолян) е 030990887, мобилен 0884326997.

Среща на Випуск 1980 на ВЛТИ

По случай 30 години от завършването на Висшия лесотехнически институт се организира среща на випуска, която ще се състои на 29 и 30 май 2010 г. в хотелски комплекс „Пъстьрвата“ на „Шипка-лес“ АД - Казанльк, който се намира в с. Енина, на 6 км от града. За информация и заявки за участие: инж. Борис Господинов - 0888 813 478, инж. Валентин Чолашки - 0885 511 207, инж. Людмила Бекова - 0889 436 214, Казанльк. Куверт - 45 лева.

Среща на Випуск 1985 на ВЛТИ

По случай 25 години от завършването на Висшия лесотехнически институт се организира среща на випуска, която ще се състои на 28 и 29 май 2010 г. в Учебно-опитното горско стопанство - м. Юндola.

За информация и записвания: доц. Петър Желев - 0887 43 60 35, доц. Нено Тричков - 0888 75 49 82, доц. Иван Палигоров - 0887 71 61 53.

Здравословното състояние на горите

- Прогноза за очакваните нападения от болести, вредители и други повреди в горите през 2010 г. и предвидените мероприятия за борба

Инж. Стефан БАЛОВ - държавен експерт по защита на горите в ИАГ

Прогнозите са изгответи в изпълнение на чл. 35 и 36 от Наредба № 56 за защита на горите от вредители, болести и други повреди и предвиждат появата и разпространението на вредителите в горите. Приети са на заседание на Националната комисия по лесозащита на 23 февруари 2010 г. и са утвърдени от изпълнителния директор на ИАГ. За изготвянето им са извършени: проследяване на разпространението, популационната плътност и динамиката в развитието на насекомите вредители в горите; текущи и специални лесопатологични обследвания; лабораторни анализи за установяване на здравословното състояние на вредителите; анализи на резултатите от проведените лесозащитни мероприятия - авиоборба, наземна химична борба, механична борба, и от горскостопанска дейност - залесяване, търводобив, мероприятия в горските разсадници; събиране на информация за климатичните условия и други.

Обобщена прогноза за очакваните нападения в горите през 2010 г. на Лесозашитните станции - София, Пловдив и Варна

Болести и насекоми вредители в иглолистни- те гори

Боровата процесионка (*Traumatocampa pityocampa*) е най-разпространенят листояден насекомен вредител по боровите култури в страната. Различават се две форми - континентална и средиземноморска, което затруднява прогнозирането и борбата с вредителя и съответно възможностите за ограничаване на разпространението. Засегнатата площ е 284 150 гка, от които силно нападнати предвидени за борба са 33 175 декара.

Основните фактори за нарастване на числеността и разпространението на боровата процесионка са разширяването на хранителната база и биологичните особености на вида - гуанауза при какавидния стадий, разтегнат летеж, гвата подвига на вредителя и други. Приема се, че всички тези фактори са налице и няма основание да се очаква затихване на нападенията и ограничаване на разпространението на вредителя. Най-ефикасният метод за регулиране на степента на нападенията е провеждане на авиоборба. За 2010 г. се предвиждат авиохимична борба - 29 449 гка, и авиобиологична - 3726 декара.

Най-разпространени са три вида **борови листни оси** (*Diprionidae*): ръждава (*Neodiprion sertifer*), обикновена (*Diprion pini*) и самотна борова листна оса (*Acantholyda hieroglyphica*). Нападат предимно горски култури. Обикновената борова листна оса от две години засили нападенията си в някои райони и предизвика частични обезлиствания. Силните нападения от ръждавата оса са на площ 8854 гка и са предвидени за авиобиологична борба. Засушаванията и свързаното с тях влошаване на физиологичното състояние на горските култури и създаването на нови борови култури дават основание да се смята, че нападения ще има и през следващите години.

От **леморасловавачките** най-широко разпространена е зимната леморасловавачка (*Evetria buo-*

*lian*a). Вредителят има стопанско значение само при силни нападения в млади белоборови и черноборови култури на възраст до 10 години. Не се очакват чувствителни повреди и широко разпространение на леморасловавачките.

Големият боров хоботник (*Hylobius abietis*) е най-опасният вредител за иглолистните култури до 3-годишна възраст на фиданките при надморска височина над 1000 метра. При силни нападения може да предизвика сериозни стопански загуби. Развива се масово на открити площи след голи сечи, ветровали и други. През 2010 г. нападнатата площ е 26 декара. Мониторинг и контрол се осъществяват чрез токсифицирани ловни кори. Няма основание да се очаква нападенията от този вредител да престанат.

Короядите (*Ipidae*) са най-опасната група вредители по стъблата на иглолистните видове. Поначало те са вторични вредители, но при определени условия се наможават масово и стават първични. Много опасни са короядите с малки размери, които се развиват във върхната част на дърветата - халографът при смърча и върховият корояд при боровете. Корояди с по-големи размери са типографът при смърча, големият и малкият горски градинари и шестзъбият корояд при боровете. През 2010 г. се посочват следните засегнати площи: върхов корояд - 1387 гка, шестзъб корояд - 139 гка, гвузъб корояд - 1 гка, типограф - 1269 гка, халограф - 10 гка, с общо наименование корояди - 10 563 гка. Нападения от корояди ще се очакват и през следващите години. Промяна във видовия състав на тези, които досега са причинявали съхнения, не се очаква.

Бял имел (*Viscum album*) и **черен имел** (*Loranthus europaeus*). Белият имел много често се среща по короните на обикновената ела. Нападенията през годината са слаби и са на ограничени площи - общо 30 декара. Черният имел е намерил добри условия за развитие на площ от 2155 гка гори. Не се очаква нападнатите площи да намалеят.

Съхнене на белия и черния бор. Процесът се наблюдава главно в боровите култури в долната лесорастителна зона. Възрастта на културите от 25-30 години

гини се счита от много специалисти за критична, а съхненето - като напълно закономерно при културите, създадени на деградирали терени, сухи и сбити почви при ниски надморски височини.

През последните години площите на съхнещите борови култури намаляват. През 2009 г. те са 13 415 гка, съответно бял бор - 4836 гка, и черен бор - 8579 декара. Миналогодишната прогноза на станциите за този процес се потвърди. Тя остава същата и за следващата година - процесът няма да бъде преустановен поради многообразието на факторите, които го предизвикват.

Съхнене на обикновената ела. Процесът на съхненето на елата продължава повече от 20 години. Промяната на екологичните условия в глобален мащаб (повишаване на температурите, намаляване на валежите, замърсяване на въздуха и почвата), стопанска дейност, еволюционните процеси и генетичният потенциал на елата са фактори, от които зависи здравословното състояние на елата. Това дава основание да не се очаква преустановяване на процеса.

Съхнене на дуглазката ела. Дуглазката ела е сред успешно интродуцираните у нас дървесни видове. В долната лесорастителна зона създадените насаждения страдат поради ниската относителна влажност и честите засушаванията, които са условия за развитието на заболяването *Phomopsis pseudotsuga*. Съхненето през настоящата година е на площ 339 декара. То вероятно ще продължи, което е свързано и с нарастването на възрастта на културите, а оттам и с повишаване на изискванията към условията на месторастене.

Болести и насекомни вредители по широколистните гори

Гъбомворката (*Lymantria dispar*) е най-важният в стопанско отношение насекомен вредител за широколистните гори. Има добре изразена цикличност в разпространението и числеността на популациите и съществуват възможности за изграждане на сравнително точна прогноза. Началото на последната градация на вредителя е през 1995 г., а краят на градацията беше през 2000 година. През тази година, заедно с комплекс от други насекомни вредители, се отчитат нападения от гъбомворка на обща площ 59 642 гка, от които 2107 гка са силно нападнати. 12 години след максимума в популационната плътност на гъбомворката (1997 г.) може да се очаква промяна и начало на нова градация. На своеето заседание Националната комисия по лесозащита излезе с решение, в което препоръчва за 2010 г. да се отмени авиоборбата срещу гъбомворката в района на РДГ - Велико Търново, с оглед запазването на регулиращите способности на интродуцирания патоген на гъбомворката (*Entomophaga taimaiga*) в района на нападението. Успешната интродукция и аклиматизация на *E. taimaiga* в България по същество е внасяне на още един биологичен агент в комплекса от естествени неприятели на *L. dispar*. Аклиматизацията и у нас ще доведе до по-рядко възникване и по-бързо замихване на градациите на вредителя, ограничаване на финансовите разходи за борба с него и запазване на биологичното разнообразие в горските екосистеми.

Популационната плътност на златозадката (*Eu-*

proctis chrysorrhoea) е силно редуцирана. Максимумът на последната градация е през 2000 година. През 2009 г. не се отчитат нападнати площи. За 2010 г. се посочват 1432 гка, от които силно нападнати са 1140 гка в района на ЛЗС - Варна, РДГ - Сливен. Нападения, изискващи провеждане на авиоборба през следващата година, не се очакват.

Дъбовата процесионка (*Thaumatopea processionea* L.) се проявява периодично в района на ЛЗС - София, и ЛЗС - Варна. В дъбовите и церовите насаждения в курортните райони представлява голяма опасност за летовниците поради много силните алергични реакции, които предизвиква у човека, и в такива райони е необходимо да се води авиоборба при по-ниска плътност на нападението. За 2010 г. се посочват 25 230 гка, всичките слабо нападнати.

Нападенията от **листоврътки и педомерки** (*Tortricidae* и *Geometridae*) са ежегодни и се наблюдават в широколистните гори. Силните нападения от тях са в долната и средната лесорастителна зона. През 2010 г. се очакват силни нападения и се предвижда провеждане на авиоборба на площ от 81 267 гка, от които срещу педомерки - 51 300 гка, и педомерки и листоврътки - 29 967 декара. Мероприятието ще се проведе при потвърждаване на тази необходимост чрез лепливи пояси и фотоелектори.

Съхнене на широколистните гори. През последните години съхненето на дъбът трайно замихва. Отчетеното съхнене на площ 375 352 гка през 2003 г. спада на 15 812 гка през 2009 година. Това са гори от зимен дъб и благун с преобладаваща възраст около 60 години (от 8 до 140 години). За 2010 г. посочената цифра е 27 769 гка различни видове дъб, отделно 13 280 гка цер и 422 гка червен дъб. При другите широколистни съхненията са на малки площи: бук - 4150 гка, акация - 314 гка, гледичия - 297 гка, бреза - 21 гка, липа - 67 гка, ясен - 1025 гка, габър - 1843 гка, орех - 1862 гка. Няма основание да се очаква, че процесът ще бъде преустановен както в дъбовите, така и в другите широколистни гори.

Повреди от абийотични фактори

През годината нямаше повреди в горите върху големи площи, появили се в резултат на екстремни фактори - смерчове, урагани, проливни дъждове и други. Повредите от абийотични фактори обаче са ежегодни, основно от сняг и вятър, като общата им площ в горите възлиза на 43 188 декара.

Повреди от сняг. Повредите от снеголоми в иглолистните гори са на площ 9893 гка. В широколистните гори (акация) снеголомите са на ограничена площ - 63 гка. От снеговали са пострадали 1886 гка иглолистни гори.

Повреди от вятър. Засегнатите гори от ветроломи са с площ 5096 декара. Тези повреди са предимно в широколистни гори - 4381 гка. Засегнатите от ветровали площи в иглолистните гори са 9846 гка, а в широколистните гори - 4233 декара.

Повреди от градушка. По-силните повреди от градушка са на площ от 544 гка в орехова култура на възраст 23-33 години на територията на ДГС - Стара Загора.

Повреди от суша. През тази година сушата е засегнала до 3-годишни култури от черен бор, атласки ке-

дър, акация и топола на обща площ 1890 декара.

Повреди от дивеч. Площите, върху които се отчитат повреди от дивеч, възлизат на 1797 декара. Те са от елени, сърни и грави свине. Редовни са случаите на комбинирани нападения. Общо 809 гка иглолистни култури са с повреди от дивеч. Нападенията в широколистните гори са върху 988 декара. С разширяването на ловностопанската дейност и нарастването на дивечовите запаси се очаква увеличаване на площта на културите, които трябва да се опазват от повреди от дивеч.

Повреди от горски пожари. През 2009 г. горските пожари бяха на площ 57 158 гка. В иглолистните гори пожарите са върху 14 964 гка, а в широколистните гори - на площ 42 194 декара.

Повреди в горските разсадници. Основните проб-

леми при производството на посадъчен материал от иглолистни и широколистни видове са сеченето и кореновото гниене, причинено от гъбите от род *Fusarium*, *Botrytis*, *Rhizoctonia*, климатичните условия по време на посева и няколко месеца след това - валежи, високи температури и други. От насекомите вредители изключително опасни са кореногризещите - априлски, майски и юнски бръмбари. Те се срещат в различна плътност в повечето горски разсадници. Полска мишка и полевката са най-често срещани в широколистните семенища от дъб, липа, ясен, явор. Нападения от насекоми и повреди от заболявания и абийотични фактори се очакват и през 2010 година. Мерките за борба, които ще се предприемат, са изтребителни - при появя на насекоми вредители, и профилактични - за предпазване от заболявания.

НАСЕКОМЕН ВРЕДИТЕЛ, БОЛЕСТ, ПОВРЕДА	Общо слабо- и силнозасенати площи	ПРЕДВИДЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ В СИЛНОНАПАДНАТИТЕ ПЛОЩИ ПРЕЗ 2010 г.						Общо предвидени площи за борба
		Авиохимична борба	Авиобиологична борба	Наземна химична и биологична борба	Механична борба	Интегрирана борба	Санитарни сечи	
	гка	дка	гка	гка	дка	дка	дка	дка
Гъботворка	59 642	0	760	0	287	4733	0	5780
Педомерки и листоврътки	717 937	0	81 267	0	0	0	0	81 267
Тополов листояд	2094	0	0	2096	0	0	0	2096
Тополов цигарджия	1929	0	0	1776	0	0	0	1776
Малка тополова стъклянка	578	0	0	500	0	0	0	500
Тополов сечко	312	0	0	234	92	0	0	234
Други вредители по тополи, елши и върби	155	0	0	63	0	0	0	155
Други вредители по широколистните	6339	0	0	272	0	30	0	302
Борова процесионка	195 544	29 449	3726	265	8197	0	0	41 637
Бороволистни оси	75 632	0	8854	72	10	0	0	8936
Стъблени вредители	13 716	0	0	26	2	0	12 233	12 261
Други вредители по иглолистните гори	257	0	0	209	0	0	0	209
Съхнене на дъб	27 770	0	0	0	0	0	11 468	11 468
Съхнене на цер	13 280	0	0	0	0	0	1102	1102
Съхнене на бук	4151	0	0	0	0	0	774	774
Съхнене на орех	1862	0	0	0	0	0	0	0
Съхнене на топола	1548	0	0	0	1	0	584	585
Други вредители в горите	30 562	0	0	258	461	0	460	1179
Съхнене на бор	15 677	0	0	0	0	0	9598	9598
Съхнене на дуглазка ела	339	0	0	0	0	0	339	339
Съхнене на смърч	31	0	0	0	0	0	5	5
Коренова гъба	879	0	0	0	0	0	879	879
Паразитни растения	2209	0	0	24	0	0	473	497
Повреди от дивеч и гризачи	2330	0	0	954	113	0	0	1067
Повреди в горските разсадници	4867	0	0	4459	364	0	0	4823
Плевели	672	0	0	672	0	0	0	672
Абиотични повреди	43 188	0	0	0	0	0	49 144	49 144
Горски пожари	57 158	0	0	0	0	0	49 144	49 144
Общо:	1 250 096	29 449	94 607	11 880	9761	4763	112 292	262 752

Асоциация „Общински гори“ с нови членове и задачи

Третото Общо събрание на Асоциация „Общински гори“ (АОГ) се състои на 10 март в Аулата на Лесотехническия университет. Участват делегати на 18 общини - членки на Асоциацията, и представител на една община - кандидат за членство.

Събитието бе уважено от зам.-председателя на Парламентарната комисия по земеделието и горите Емил Димитров, зам.-министъра на земеделието и храните доц. Георги Костов, председателя на СЛБ доц. Иван Палигоров, председателя на сдружение „Булпрофор“ инж. Антоний Стефанов. В поздравленията си към присъстващите гостите се обединиха около мнението за равнопоставеност на правата и отговорностите на различните собственици на гори.

Общото събрание протече при предварително установения дневен ред с отчет за дейността на Управителния съвет за 2009 г. от председателя Маргарита Петкова. За дейността на Контролния съвет за изминалата година докладва председателят му Пенчо Геров. Финансовият отчет за изпълнение на бюджета на АОГ за 2009 г. и работният план и бюджет на АОГ за 2010 г. бяха представени от изпълнителния директор инж. Тихомир Томанов.

На третото общо събрание бе отчетено увеличаване на членовете на АОГ от първоначалните 20 общини учредители до сегашните 33 общини, с обща площ на притежаваните от тях гори над 209 000 хектара.

Като важни моменти от дейността на Асоциацията бяха подчертани подписването на Меморандум за сътрудничество с Изпълнителната агенция по горите, както и участието на представители на АОГ в различни комисии и работни групи на държавните органи в горския сектор. В резултат на активното сътрудничество значително е разширен кръгът на общините, които могат да кандидатстват с проекти по Програмата за развитие на селските райони. С премахването на задължението общините да внасят в държавните горски стопанства по един лев за всеки кубик планирана за отсичане дървесина от собствения им горски фонд общините ще спестяват всяка година над 500 000 лв., които ще бъдат инвестиирани в мероприятия в общинския горски фонд.

По предложение на АОГ дърводобивът е признат като производствена дейност, което дава възможност на осъществяващите такава дейност в района на общини с безработица с 35 % по-голяма от сред-

ната за страната да имат право на преотстъпване на корпоративния данък. От тази преференция ще се възползват както работещи в общинските гори, така и тези в държавния горски фонд.

В работния план за 2010 г. се предвижда привличането на нови членове на Асоциацията, организирането на периодични срещи на Управителния съвет с ръководството на МЗХ и ИАГ, участие на представители на АОГ в комисии, работни групи, помощни и консултативни съвети в МЗХ и ИАГ. Планират се инициативи за промяна на нормативната уредба в горския сектор.

На снимката (отляво на право): инж. Тихомир Томанов - изпълнителен директор на АОГ, Маргарита Петкова - председател на Управителния съвет, Пенчо Геров - председател на Контролния съвет на АОГ

Асоциацията ще изработи и разпространи информационен бюллетин за основните характеристики на горския фонд общинска собственост. Сред целите е и провеждането на курсове и семинари със специалисти и служители в общинските администрации, с което да се увеличи капацитетът им при управлението и стопанисването на горите.

Приоритет през годината ще бъде също подпомагането на общините да се възползват от възможностите, които предоставят различните програми на Европейския съюз. ♦

Приключи първият проект по ОПАК

На 31 март 2010 г. успешно приключи проектът на ИАГ по Оперативна програма „Административен капацитет“, на тема „Повишаване на прозрачността и отчетността в дейността на Агенцията“. Проектът бе спечелен от централната горска администрация и започна през февруари 2009 година. Включва 11 дейности, с бюджет 702 000 лева.

Основната цел на проекта е повишаване на прозрачността, подобряване на комуникацията с хората и бизнеса, както и ограничаване на корупционните практики в сектора. Изпълнението на проекта започна с изграждането на четири регионални информационни центъра - във Варна, Велико Търново, Стара Загора и София. В тях всеки гражданин или фирма могат да получат информация за провеждането на търгове за възлагане на дърводобив или за продажба на дървесина, как да си закупят дърва за отопление и всичко, което се отнася до стопанисването и ползването на горите и дивеча, както и друга информация, свързана с административни и други услуги, извършвани в горите.

При изпълнението на отделните дейности по проекта са проучени добрите европейски практики в съответните области.

В рамките на проекта е разработен Етичен кодекс на работещите в държавния горски сектор, който регламентира етичните норми в работата с външни лица, във взаимоотношенията между колегите, третира проблемите със свързаните лица. Етичният кодекс е въведен със заповед на ръководителя на Агенцията, отпечатани и разпространени са необходимият брой книжки, проведени сървълни маси със заинтересовани страни, създадена е Комисия

по етика и е изгotten Правилник за работата на Комисията.

Основна дейност при изпълнението на проекта е разработването на План за действие за повишаване на прозрачността и превенция на корупцията в държавния горски сектор. Проведени са предвидените по проекта кръгли маси и са отпечатани 1250 книжки. В рамките на проекта са изгответи Комуникационна стратегия и медиа план на Агенцията като важно средство за подобряване на прозрачността и информираността на обществото за дейността в държавния горски сектор, както и за повишаване на общественото доверие. По тази дейност е проведено съпътстващо обучение на експерти от ИАГ и неговите структури. Изработено е мото на Изпълнителната агенция по горите - „Гората утре - наша грижа днес“, под което премина и Седмицата на гората.

За по-добра информираност и комуникация е оптимизирана интернет страницата на Изпълнителна агенция по горите, създадени са интернет страници на всички регионални дирекции по горите, дирекции на природните паркове, лесозащитни и семеконтролни станции към ведомството и е проведено съпътстващо обучение.

Основна дейност по проекта е актуализирането на националните стратегически горски документи, в т.ч. Националната стратегия за устойчиво развитие на горския сектор в България (2006-2015 г.) и Стратегически план за развитие на горския сектор (2007-2011 г.). В рамките на тази дейност са проведени множество работни срещи със заинтересованни страни, съпътстващи обучения, проучени с добрите европейски практики. ♦

Дългът на горския стражар

През април миналата година ви разказахме за инициативата на Държавното горско стопанство - Свиленград, да издари и проучи историята на горското дело в своя край.

В резултат от тази сърцата дейност бе разплетена мистерията около убийството на лесничия Кънчо Колев, френски възпитаник, убит от бракониерите през 1929 г. при изпълнение на своя служебен дълг. За Седмицата на гората 2009 г. на лобното място на лесничия - в м. Кънчовия завой, бе открита паметна плоча.

Но тук историята не свърши. През тази година директорът на ДГС - Свиленград, инж. Петър Недялков тръгва по следите на друга съдба, за съжаление пак трагична.

През 1934 г. край с. Малки Воден на служебен пост пада жертва горският стражар Андрея Петров Атанасов. По служба той е подчинен на Кънчо Колев, негов съратник на тежкия дълг на горския стражар в онези години. В живота той е и другар на тази харизматична личност. Слуша в захлас думите на Кънчо на приятелските им сбирки, които стават в с. Бориславци. Можем да предположим, че Андрея е възприел европейските идеи на Кънчо Колев за върното служене на гората, за неподкупност и неприимимост към нарушенията и корупцията. С една дума, Андрея Петров си имал и идея, и идеал, за които да работи.

А това, че идеалът винаги надживява времето си и винаги изплува от забравата, колкото и дълга да е тя, само потвърждава, че той винаги е по-силен от смъртта.

Андрея Петров - прекършен живот

За да разберем защо сблъсъците на горските стражари са били толкова кървави през онези години, трябва да се върнем към историята на страната, а не само на горското дело. Днес всеки от нас, та гори и дечата, знаят, че животът ни е подчинен на световната икономическа криза. През 1929 г., също от Америка, тръгва тежка икономическа криза, която обхваща целия свят. Продължила до 1933 г., тя е известна под името Голямата депресия. Трагични са нейните последици за по-бедните европейски страни, преживели и ужасите на Първата световна война. България не прави изключение. Знаям от историята, че най-уязвими по време на криза са горите - национално благо, което не може да се „заключи“. За населението на малките планински селца в Източните Родопи - Черешак, Малки Воден, Бориславци, Сеноклас, Малко Граище, Дъбовец, глобалните измерения на кризата са нещо далечно и чуждо, но гладът, немотията, липсата на работа са във всеки дом. А в подножието на планината има върховни дълбоки гори и именно те понасят бракониерските набези на населението. Службата на назначението от държавата горски стражари за охрана е трудна и опасна. Населението вижда в тях враг, който спира достъпа до единствения възможен доход. А че този достъп е незаконен, нехаде да знае.

През 1926 г. в с. Малки Воден за горски стражар от Харманлийското лесничество е назначен Андрея Петров Атанасов. Той е роден на 18 август 1901 г. в с. Търбюлен, Мала Азия. Баща му Петър Атанасов Стратев и майка му Добра Иванова Фалчева се занимават със земеделие и скотовъдство. През 1914 г. родителите на Андрея са принудени да бягат от Мала Азия. Както много други бежанци, те се заселват в с. Малки Воден.

Имат 40 гка земя, построяват малка къща и отглеждат дечата си.

Андрея се задомявя с Митра Димитрова Фаразова, също от бежанско семейство. Раждат им се три дечица - Мария, Иванка и Петър.

Горският стражар Андрея Петров е хубав, висок и строен мъж с черна къдрава коса, пее много хубаво народни песни. Мъжът разцвета на силата си. Андрея е и много съвестен служител и всеки, гръзнал да сече незаконно в държавната гора, се бои от него. Забранена е и безразборната наша в държавната гора. Един ден горският хваща дъвма младежи да пасат кози в забранения участък в м. Чала, над река Олу дере, и им съставя акт. След като нарушенията се повтарят неколкократно, младежите са привикани на съд в Свиленград. Съд - не е шега работата, и ядът Ялабук, чийто син Вълчо е един от нарушителите, ги подучва: „Чукнете гу, щу гу гледате!“. Т.е. да убият горския. Така и сторили, без да мислят много. Скоро обаче биват заловени.

В ония години сградата на селското училище е разделена на две. Дясната част представлявала самото училище, а лявата - полицейския

участък. В последните дни на март 1934 г. учениците стават свидетели как в участъка гокарват дъвма млади мъже с наведени нико глави, обути с потури и със синджири на краката и ръцете. Това са убийците на Андрея Петров, които после в съда признават деянието си и разказват всичко.

Горският Андрея обхожда района си. В най-високата част на Чала, по пътеката за с. Горно поле, присядва да почне. Пастирите го следят, издебват го в гръб и единият - Ивил Стоянов, стоварва тежък камък върху главата му. Попитан в съда колко голям бил камъкът,

Ивил отговаря, че тежал поне 20 кила, а горският „само ритнал два пъти и повече не се събудил“. Андрея умира почти беднага. Нападателите връзват краката и ръцете на жертвата за едно отсеченото дърво и на гръб го изнасят в землището на с. Бориславци. До Цикоровата воденица захвърлят тялото в къчинака.

Голямата дъщеря на Андрея - Мария, днес на 87 години, която открих в Пловдив, разказва за 26 март 1934 г. - деня на убийството на баща си: „Аз бях на 12 години тогава, та си спомням всичко. Рано сутринта баща ми казва на мама: „Митро, сложи един фасул, аз за обяд ще се върна“. Чакаме го на обяд - няма го, чакаме го вечерта - няма го. На третата сутрин жителите на Малки Воден и Бориславци тръгват да го търсят.“ Жителят на Бориславци Аманас Бакалов и кметът на селото Георги Бойнуков вървят заедно и се натъкват на трупа на убития Андрея. Макар че са минали само три дена, трупът е започнал да се разлага, защото било много топло.

„Когато донасят трупа на мамко въкъщи, на нас, децата, не дават да го видим - разказва Мария, - защото бил целият в кръв. По-малката ми сестра Иванка е на 6 годинки, а братчето - деветмесечно бебе.“

Жителите на двете села са потресени от тази жестокост, шушукат за това как е възможно изстрадалите от бежанска участ Тракийци - Андрея от Мала Азия, и Ивил от Беломорска Тракия, да станат жертва и убиец в такава трагедия. Но законът е строг и съди двамата злодеи за деянието им - убийство на държавен горски служител. И двамата получават по 20 години затвор. Вълчо Ялабуров почива в затвора, където е и погребан. А Ивил Стоянов, излежал присъда-

та, се връща в селото. Когато го вземат войник - запасняк в Беломорието, там става катакстрофа, при което загива. Събите на три семейства са прекършени - три майки слагат черни забрадки, годеницата на Ивил от с. Кочаш не става булка, защото в затвора не правят сватби, трите сирачета на Андрея Петров остават без бащина грижа и милувка. На 3 години затвор е осъден и Кирил Бадалов, свидетел на убийството, който не е съобщил за деянието на полицията. След убийството на Андрея, ненавършил още 33 години, синът му Петър е само на 9 месеца. Митра не може да изхранва трите си деца, нито да обработва земята, затова отива да живее на семейни начала с Дамян, селски налбандин (погковач). Те успяват да отглеждат децата. Днес най-голямата щерка - Мария, живее в Пловдив. Нейните деца - Димитринка и Любомир, както и техните съпрузи също са жители на Пловдив. Иванка, която през 1950 г. се жени за Костадин Кюмюрджиев от с. Малки Воден, също от преселническо семейство, има две деца - Дамян и Димитър, които живеят и работят в Сопот. Петър има три деца - Димитринка, която живее и работи в Пловдив, и Андреяна и Стоян - живеят и работят в Сопот.

Когато разброях тази история, като изслушах много хора, стигнах до извода, че истината за далечните събитията се загубва бързо и се възстановява трудно. Но пък винаги, стига да има желание, можем да издирим много имена с достойно изпълнен пред горите дълг. Това е наша - на горите и на имената на България, история.

Инж. Петър НЕДЯЛКОВ

МОЩНАТА СИЛА НА ИЗЯЩНИТЕ НЕЩА

Ленти
Wood-Mizer
from forest to final form

silverTIP

office@ecotechproduct.com
www.wood-mizer.bg

doubleHARD

тел.: 02/462 70 35
02/963 25 59
0899 133 107

Екотехпродукт ООД
София 1186
ул. Стар Лозенски път 38
тел/факс: 02/979 17 10

razorTIP

Конкурс за разказ „Така си беше“

Половин век бродя из родопските гори. Сближих се с горски, ловци, залесители. Спал съм по хижки, чакала в дървета, колибки от напрам. И все исках да чуя как бие сърцето на гората.

Гората е гар Божий, за да има за човека извор, озон и стих.

В гората на Джубралица към Рожен открих стълки на потомствения горски Атанас Манџуков, за да споделим пътеките.

Такива като него ми разкриха кому се покланя гората. И такъв разказ написах. Върховете на боровете се клатят при Вятър, като че ли гората се покланя.

Гората се покланя на тези, които са я изпълнили с фуданки, животни,

птици и цветя. Всяко дърво поотделно се покланя на оногова, който го е посадил. Ако си посадил едно дръвче, едно дръвче ти се покланя. Ако си посадил овощна градина - овощна градина ти се покланя. Ако си насадил баир - цял баир ти се покланя.

За Тодор Горския от Кастракли боровете са като писани кавали. Боровите семенца са мънички, но раздам вековна гора. И сългите нишки на каваловата песен ни свързват със сърцето, гората и извора. Човешкото сърце се свързва със сърцето на гората и сърцето на сърцето.

Бай Коста Горския от Смолян една заран ми донесе люляк - да си го посадя в двора на новата си къща, и сега е цяла алея до улицата - всеки май люляците ми цъфтят.

- Добро утро, Коста! - викам през всеки май на люляците и птиците ми отпяват. Жив, цъфнал спомен, пълен с нови мечти.

Така се обистри и моето „Огниво за мисли“. От сълзите на земята пее чучур. По отношението към природата определям природата на човека. Ами това: „Не чукай без любов!“ - написах на родопска порта.

Но с есенно „Белият оркестър“ се гокоснах до Сърцето на гората.

Това се случи на връх Соколица. Обиствреното ми сърце биеше с обиствреното сърце на гората.

Ако ти е пусто и чоглаво на душата, излез сред зеленото вълшебство на гората. Първом ще усетиш Чистилището. А после ще се гокоснеш до пулса на гората и пулса на сърцето.

Виждаш и чуваш как свирепата жаждя за живот се преражда в нежна музика. Омразата оттича в яровете, а сълзата на обичта сияе. Орфеевото небе се прогалва до самото ти сърце. Алтън-човеци са създали алтън-песни.

Благословена тишина и чистота! Бавно - като звънче - все по-близко чуваш това звънче. Това е знак да дочуеш Белия оркестър.

Сърцето е флейтист. Луната свири на окарина. Звездите са Орфееви хорове. Вятърт свири на цигулка. Боровете са сърчаничи триангули и златни тромпети, трепетликуите - кларнети, тополите - кавали, буките - надути гайди, реките - навити цугтромбони, водонагадите - барабани, светкавиците - огнени палки, дъждът - Орфеева арфа, скалните зъбери - пеещи сиринги...

Втора душа влиза при твоята душа и я пречиства от всички утайки. Редят се цветя до цветя, чан до чан и общо до общо. Орфеевият свят настройва сърцето на човека като музикален инструмент. Имаш си шалче от зора, пулвер от южно сърце, плащеница от звезди, музика в душата. В камедралната тишина ехи вечността. Шурци разкройват тишината. Лястовици стрижат руната на облациите. А горите са като библейски хорове - дърветата люлеят рамене и пеят литургии.

Дизия чанове се носят към небето - тонове, гванадесем, октава и половина.

Пробивка се обичар, пролайва куче. Човекът е грозен, когато мрази, и красив, когато обича. И разсуканите горски пътеки са като подписи на обичта. Росата свети като стих, картина и звук. Белият оркестър свири отвън, влиза в сърцето ти, запява там и те окриля. Така денят е сладък, нощта - ангелогласна, и ти си свободен!

Никола ГИГОВ

**СУШИЛНИ ЗА ДЪРВЕСИНА
КОТЛИ ПРОМИШЛЕНИ
ОТОПЛЕНИЕ**

ПАЗАРДЖИК
КЛИМАТЕТ
0898 61 45 81 WWW.KLIMATET.COM

IN MEMORIAM

На 30 март 2010 г. почина
инж. Кевка Георгиева Михайлова.

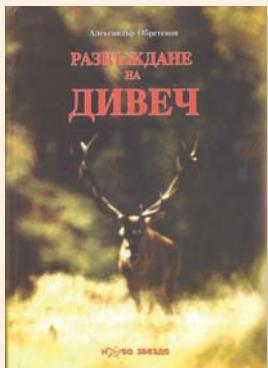
Родена е на 11 октомври 1957 г. в Лом. Завършила средно образование през 1975 г. в родния си град, а висше образование - през 1980 г. във ВЛТИ - София, специалност „Горско стопанство“. От 1980 до 1984 г. работи в Горско стопанство - Говежда, като помощник-лесничей, от 1984 до 1989 г. е технолог в Рибно стопанство - Монтана. През 1989 г. започва работа в Горското стопанство в Лом първоначално като старши лесничей, а от 1998 г. е заместник-директор на стопанството.

Винаги е работила всеотдайно, с висок професионализъм, точност и коректност.

Поклон пред светлата ѝ памет!

Нови книги

Александър Обретенов. „Развъждане на дивеч“, Нова звезда, София, 2010, 535 стр.

В книгата са засегнати въпроси, свързани с биологията и разпространението на дивеча, определянето на допустимите запаси и планирането на ползването в зависимост от начина на стопанисване на дивеча, съответстващи на Закона за лова и опазване на дивеча в България.

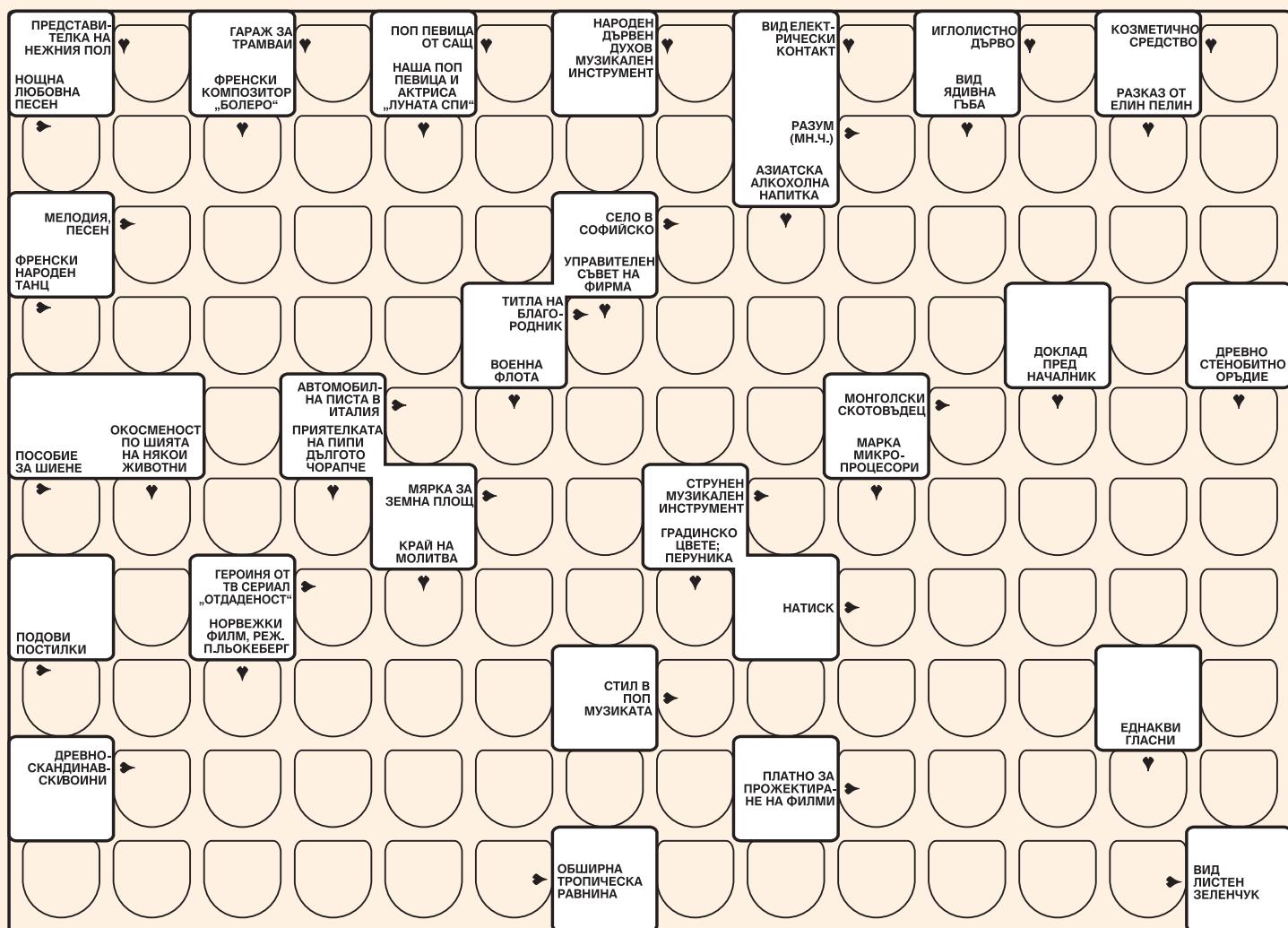
Разгледани са основните видове дивеч, стопанисва-

ни интензивно, и тези, които подлежат на фермерско развъждане.

В издането много вещи са обобщени знанията и опитът на голяма част от научните работници в България и в чужбина, на практиците от държавните ловностопански райони и сдруженията ловци. Споделянето на своя 35-годишен опит в областта на ловното стопанство дава представа за автора като добър познавач на тази тематика.

Книгата съдържа много ценни таблици, графики, схеми на ловностопански съоръжения и много снимки.

Информация и поръчки на книгата „Развъждане на дивеч“ на e-mail: al_обр_obretenov@abv.bg

РЕЧНИК: АРАК, ГАВОТ, ЛИВ

СТЕФАН КРЪСТЕВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 2/2010:

ВОДОРАВНО: АВА. „Кармен“. Абигаел. Лапландия. Камеи. Арон. ДАВ. Аркади. Имола. Гец. „Але“. Леоне (Серджо). Копнеж. Тема. Мито. Идалго. Ад. Пиза. Ани. Рана. „Ти“. Ара. Кирил.

ОТВЕСНО: Кала. Екипи. Рамацоти (Ерос). Ампер. Поза. Великан. Ар. Ана. Алеи. Надежда. Кадри. Анк. Био (Жан-Батист). Лилии. Сияние. Мотори. ШАРДОНЕ. Ал. Алеман. Слава. Адам.

МНОГОФУНКЦИОНАЛНА ВЪЖЕНА СИСТЕМА LARIX KOMBI H

Двубарабанната лебедка, вградена в щита, се монтира на 3-точковия навесен механизъм на селскостопански трактор с мощност 70 kW. Извозва в полувлезушно състояние по или срещу наклона и на равен терен. Може да се използва по 3 начина: за извоз с трактор, като въжена линия за полувлезшен извоз с теглително и връщащо въже и като въжена линия с носещо, теглително и връщащо въже.

Извоз с трактор

Оборудване:

- гвубарабанна лебедка с въжета 2 x 50 m Ø 11-14 mm;
- предно булдозерно устройство и защитна рама;
- радиоуправление.

Технически данни:

- задвижване на лебедката – от ВОМ на трактора;
- теглителна сила – 2 x 37 kN;
- маса: 970 kg.

Въжена линия с носещо, теглително и връщащо въже

Оборудване:

- барабан, задвижван от хидромотор с носещо въже 350 m PYTHON Ø 14 mm;
- теглително въже 350 mm PYTHON Ø 8 mm;
- въжета 2x100 m, 2x75 m, 1x50 m;
- връщащо въже 720 m PYTHON Ø 6 mm;
- монтажно въже 800 m POLYPROPYLEN Ø 8 mm;
- височина на мачтата 6,5 m;
- използва вагонемка Moko-25 с гравител, Sherpa U 1,5t или опростена вагонемка с гравито товарно въже;
- радиоуправление.

Технически данни:

- теглителна сила на барабана на носещото въже – 35 kN;
- максимална сила на разкъсване на носещото въже – 70 kN;
- сила на тегл. въже 17-26 kN (скорост 2,1-3,3 m/s (BOM с честота 1000 min⁻¹);

Въжена линия с теглително и връщащо въже

Оборудване:

- гвубарабанна лебедка с въжета 2 x 220 m Ø 11 mm;
- удължителни въжета 4 x 50 m Ø 11 mm;
- удължение на мачтата 2,3 или 3,3 m;
- опростена механична вагонемка;
- радиоуправление.

Технически данни:

- сила на теглително и връщащо въже – 37 kN;
- маса (лебедка, въжета и мачта) – 1120 kg;
- маса на вагонемката – 35 kg;
- извозно разстояние – 220 m;
- бърз монтаж и демонтаж.

- сила на връщащо въже 10-16 kN (скорост 2,1-3,3 m/s (BOM с честота 1000 min⁻¹);
- маса (3-въжена лебедка и мачта) – 2 650 kg;
- извозно разстояние – 350 m.

Husqvarna®

ХУСКВАРНА БЪЛГАРИЯ ЕООД

София 1797, ж.к. „Младост“ - 2
бул. „Андрей Ляпчев“ 72
тел: 02 /8099411,
факс: 02 /8099413,
www.husqvarna.bg
e-mail: info@husqvarna.bg